

**T.C.
PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANA BİLİM DALI
EĞİTİM YÖNETİMİ BİLİM DALI
TEZSİZ YÜKSEK LİSANS PROJESİ**

**OKUL ÖNCESİ ÖĞRETMENLERİNİN ÖĞRENCİLERİNE
KAZANDIRMAYA ÇALIŞTIĞI 21. YÜZYIL BECERİLERİ**

Ayşe GÜNEY MANAVOĞLU

DENİZLİ 2022

**T.C.
PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM YÖNETİMİ BİLİM DALI
TEZSİZ YÜKSEK LİSANS PROJESİ**

**OKUL ÖNCESİ ÖĞRETMENLERİNİN ÖĞRENCİLERİNE
KAZANDIRMAYA ÇALIŞTIĞI 21. YÜZYIL BECERİLERİ**

Ayşe GÜNEY MANAVOĞLU

Danışman

Prof. Dr. Abdurrahman TANRIÖĞEN

ETİK BEYANNAMESİ

Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, tez yazım kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmasında; proje içindeki bütün bilgi ve belgeleri akademik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi, görsel, işitsel ve yazılı tüm bilgi ve sonuçları bilimsel ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu, başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda ilgili eserlere bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunduğumu, Atıfta bulunduğum eserlerin tümünü kaynak olarak gösterdiğimi, Kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapmadığımı, Bu tezin herhangi bir bölümünü bu üniversitede veya başka bir üniversitede başka bir tez çalışması olarak sunmadığımı beyan ederim.

Ayşe GÜNEY MANAVOĞLU

TEŞEKKÜR

Eğitim Yönetimi, Teftişı, Planlaması ve Ekonomisi Bölümü'nde tezsiz yüksek lisans yapma sürecinde desteğini esirgemeyen, sunmuş olduğu ayrıntılı dönütlerle araştırmaya yön veren ve araştırmanın tamamlanmasında büyük katkısı olan, değerli vaktini ayıran, çok kıymetli hocam, danışmanım Prof. Dr. Abdurrahman TANRIÖĞEN e,

Derslerimize giren Anabilim dalı hocalarıma,

Çalışmalarım sırasında, sabır gösterdiği ve bana her konuda yardımcı olduğu için eşim Cüneyt'e,

Ona ayırmam gereken zamanlarda ders çalışmamı anlayışla karşılayan, canım oğlum Utku'ya,

Eğitim dönemlerimiz boyunca birlikte yol aldığımız, sınıf arkadaşlarım Çiđdem KIYAK ve Yasemin KOÇDEMİR'e

Tüm okul müdürü ve meslektaşlarıma,

Bu projenin her aşamasında desteğini hissettiğim değerli ailem ve dostlarıma yürekten teşekkür ederim.

TEŞEKKÜR EDERİM...

Ayşe GÜNEY MANAVOĞLU

ÖZET

Okul Öncesi Öğretmenlerinin Öğrencilerine Kazandırmaya Çalıştığı 21. Yüzyıl Becerileri

GÜNEY MANAVOĞLU, Ayşe

Tezsiz Yüksek Lisans Projesi, Eğitim Bilimleri ABD,

Eğitim Yönetimi, Denetimi, Planlaması ve Ekonomisi

Danışman: Prof. Dr. Abdurrahman TANRIÖĞEN

Haziran 2022, 60 Sayfa

Bu araştırmada; okul öncesi öğretmenlerinin, öğrencilerine kazandırmaya çalıştıkları 21. yüzyıl becerilerinin neler olduğu ve bu becerileri kazandırmak için hangi eğitsel çalışmaların yapıldığını öğretmen görüşleriyle ortaya çıkarmak amaçlanmıştır. Nitel desende yürütülen araştırmanın amacı doğrultusunda, 15 okul öncesi öğretmeniyle çalışma grubu oluşturularak, görüşmeler yapılmış ve veriler elde edilmiştir. Elde edilen verilerin içerik analizleri yapılarak sonuca ulaşılmıştır.

Okul öncesi öğretmenlerinin küreselleşen dünya ve değişen toplum yapısına uyum sağlayabilmek için hem kendilerini hem de öğrencilerini geliştirmek için çabaladıkları görülmüştür. Öğretmenler 21. Yüzyıl becerilerini öğrencilerine kazandırmayı önemsemektedirler. Bu becerileri kazandırmak için öğretmenlerin başta “drama”, “stem”, “akıl oyunları”, “geleneksel oyunlar”, “model olma”, “aile ile işbirliği”, “hikaye kitapları” ve “sanatsal çalışmalar” yaptıkları anlaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Öğretmen, okul öncesi eğitim, 21. Yüzyıl becerileri.

İÇİNDEKİLER

PROJE ONAY SAYFASI.....	iii
TEŞEKKÜR.....	iv
ETİK BEYANNAMESİ	v
ÖZET	vi
İÇİNDEKİLER	vii
TABLolar LİSTESİ.....	ix
BİRİNCİ BÖLÜM: GİRİŞ.....	1
1.1. Problem Durumu.....	1
1.1.1. Problem Cümlesi.....	3
1.1.2. Alt Problemler	3
1.2. Araştırmanın Amacı	4
1.3. Araştırmanın Önemi	4
1.4. Araştırmanın Sınırlılıkları.....	5
1.5 Sayıtlar.....	5
1.6. Tanımlar	5
İKİNCİ BÖLÜM: KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	7
2.1. Kuramsal Çerçeve	7
2.1.1. Okul Öncesi Eğitim.....	7
2.1.2. 21. Yüzyıl Becerileri	8
2.1.2.1. Yaşam ve kariyer becerileri.....	8
2.1.2.1.1. Liderlik	9
2.1.2.1.2. Üretkenlik.....	9
2.1.2.1.3. Sosyal beceriler	9
2.1.2.1.4. Esneklik.....	10
2.1.2.1.5. Girişimcilik	10
2.1.2.2. Öğrenme ve yenilenme becerileri.....	10
2.1.2.2.1. İletişim ve iş birliği	11
2.1.2.2.2. Problem çözme ve eleştirel düşünme	11
2.1.2.3. Bilgi, medya ve teknoloji becerileri	12
2.1.3. Okul Öncesi Eğitiminde Yaşam ve Kariyer Becerileri	13

2.1.4. Okul Öncesi Eğitiminde Öğrenme ve Yenilik Becerileri	14
2.1.5. Okul Öncesi Eğitiminde Bilgi Medya ve Teknoloji Becerileri	14
2.1.6. 21. Yüzyılda Eğitim ve Eğitimciler	15
2.2. İlgili Araştırmalar	16
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM: YÖNTEM	19
3.1. Araştırma Deseni.....	19
3.2. Çalışma Grubu.....	19
3.3. Veri Toplama Araç ve Teknikleri	20
3.4. Veri Toplama Yöntemi ve Süreci	21
3.5. Verilerin Analizi.....	22
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM: BULGULAR VE YORUM	23
4.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	23
4.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	28
4.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	33
BEŞİNCİ BÖLÜM: TARTIŞMA VE ÖNERİLER.....	37
5.1. Tartışma ve Sonuç	37
5.2. Öneriler.....	39
KAYNAKÇA	41
EKLER	46
Ek 1. İzin ve Görüşme Formu.....	46
ÖZGEÇMİŞ	51

TABLolar LİSTESİ

Tablo 3.1. <i>Çalışma Grubunun Demografik Dağılımı</i>	19
Tablo 4.1. <i>Öğrenme ve Yenilik Becerilerinin Kazandırılması İçin Yapılan Çalışmalar</i>	25
Tablo 4.2. <i>Eleştirileri Olumlu Karşılabilme Becerisinin Önemi ve Yapılan Çalışmalar</i> .	27
Tablo 4.3. <i>Olumlu Bakış Açısı Geliştirebilmenin Önemi ve Yapılan Çalışmalar</i>	28
Tablo 4.4. <i>Girişkenlik ve Kendi Kendini Yönetebilme Becerisinin Önemi ve Yapılan Çalışmalar</i>	29
Tablo 4.5. <i>Liderlik ve Sorumluluk Becerisinin Önemi ve Yapılan Çalışmalar</i>	30
Tablo 4.6. <i>Öğrenme ve Yenilik Becerilerinin Kazandırılması İçin Yapılan Çalışmalar</i>	31
Tablo 4.7. <i>Öğrenme ve Yenilik Becerilerinin Kazandırılması İçin Yapılan Çalışmalar</i>	31
Tablo 4.8. <i>Güncel Okuryazarlıkların Önemi Becerilerinin Kazandırılması İçin Yapılan Çalışmalar</i>	33

BİRİNCİ BÖLÜM: GİRİŞ

Okul öncesi öğretmenlerinin, öğrencilerine kazandırmaya çalıştığı 21. yüzyıl becerilerine ilişkin görüşlerin incelendiği bu araştırmanın bu bölümünde; problem durumu, problem cümlesi, alt problemler, araştırmanın önemi, varsayımları, sınırlılıkları ve tanımları başlıklarına yer verilmiştir.

1.1.Problem Durumu

Eğitim hayatının zeminini oluşturan ve çocukların erken dönemde beceriler edinmesini amaçlayan okul öncesi eğitiminde, çocuklara bilginin aktarılmasından ziyade çeşitli etkinliklerle ve eğitici projelerle istendik deneyimler kazandırılmaktadır (Çetin ve Çetin, 2021). Kazandırılan bu deneyimler ile çocukların eleştirel düşünmesi, yaratıcılığının gelişmesi, araştırmacı olması, bilgiyi sorgulaması, yeni bilgiler üretmesi ve iş birliğiyle çalışma gibi becerilere sahip olması amaçlanmaktadır (Helm ve Katz, 2001). Bu amaç doğrultusunda, okul öncesi eğitimiyle çocukların günümüz dünyasına uyum sağlayabilmesi ve yeni beceriler ve yetkinlikler ile donatılması için, deneyimler yaşayarak, çağımızın gerektirdiği 21. yüzyıl becerilerini kazanmaları gerekmektedir.

Günümüz dünyasında her alanda yaşanan hızlı değişimler, özellikle bilgi ve teknoloji alanında daha da belirgin bir hal almış ve bu durum, bireylerin sürekli olarak kendilerini yenilemesi gerektiğini ortaya çıkarmıştır. Bu noktada araştırmacılar, 21. yüzyıl becerilerine ilişkin olumlu veya olumsuz tutumların, okul öncesi eğitimi döneminde şekillenmeye başladığı görüşünde birleşmişlerdir (Elçi, 2021). Bu nedenle, 21. yüzyıl becerileri olarak kabul gören; iletişim, iş birliği, eleştirel düşünme, yaratıcılık ve problem çözme gibi becerilerin, erken yaşlarda kazanılmasının önemi de oldukça artmıştır (Dinler, Simsar ve Yalçın, 2021). Okul öncesi eğitim döneminde kazanılmaya başlanan bu beceriler, çocukların üretken birer birey olmasını sağlarken, yaşamları boyunca karşılaşılabilecekleri bireysel, toplumsal ve bilimsel sorunların da üstesinden gelmede yardımcı olacaktır (Tuğluk ve Özkan, 2019). Bu bakımdan, çocukların erken yaşlarda sosyal, duygusal, bilişsel ve dil becerileri yönünden geliştirilmesi ve bu becerilerle de 21. yüzyıl becerilerinin harmanlanarak üst düzey beceri ve yeterliliklerin edinilmesi, çok yönlü bireylerin yetişmesi için oldukça önemli görülmektedir (P21-A Network of Battelle for Kids, 2013).

Günümüzde sahip olunan salt bilgiler, bireylerin gerek iş hayatında gerekse de kariyerinde başarıyı yakalaması için tek başına gereken yeterliliği karşılamamaktadır (Elçi,

2021). Ancak; yaratıcı ve eleştirel düşünebilen, iş birliği yapabilen, problem çözmede ve iletişim becerilerinde sıkıntı yaşamayan, bilgisini sürekli olarak güncelleyen ve bu bilgilerle de teknolojiyi bir arada kullanabilen, yeniliklere açık, esnek, çevresiyle iyi ilişkiler içerisinde olan, sorumlulukların farkında olup inisiyatif alabilen, sosyal ve kültürel donanımlar ile liderlik becerilerini taşıyan bireylerin, iş hayatında ve sosyal hayatta başarıyı yakalama olasılıkları her zaman daha fazladır (Eryılmaz ve Uluyol, 2015). Bu nedenle; bireylerin söz konusu becerilere sahip olabilmesi için, erken çocukluk eğitiminin nitelikli bir hale getirilmesi 21. yüzyıl becerilerinin erken çocukluk döneminde kazandırılmasına daha fazla önem verilmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

Günümüzde bilimsel bilginin, teknolojinin, teknolojik araçların, dijital içeriklerin ve çevrimiçi platformların profesyonel olarak kullanılması oldukça önemli bir hale gelmiştir. Dolayısıyla, bireylerin bu özellikleri gösterebilmesi ve yaşamlarını geliştirerek günümüz dünyasına ayak uydurabilmeleri için 21. yüzyıl becerilerine sahip olmaları gerekmektedir. Bu bağlamda 21. yüzyıl becerileri, bireylerin teknoloji dünyasında kendilerine yetebilmesini destekleyen ve rekabetçi olabilmelerini sağlayan becerileri ifade etmektedir (O'Neal, Gibson, ve Cotten, 2017). Bu becerileri ise; iş birliği, verimlilik, yaratıcılık, yenilikçilik, problem çözme, kritik düşünme, iletişim ve dijital okuryazarlık şeklinde genellemek mümkündür (Voogt ve Roblin, 2012). Genellenen bu becerilerin bireylerde görülebilmesi için, 21. yüzyıl becerilerinin öğretimine erken yaşlarda başlanması ve özellikle de okul öncesi eğitimde bu becerilerin kazandırılmasına özen gösterilmesi gerektiği düşünülmektedir.

Okul öncesi eğitiminin tarihsel süreci incelendiğinde; erken çocukluk eğitiminin çeşitli felsefi akımların ve yaklaşımların doğrultusunda sürekli olarak kendisini güncelleyen bir yapısının olduğu görülmekte (Lascarides ve Hinitz, 2000), günümüzde de 21. yüzyıl becerilerinin öncülüğünde bilgi ve teknoloji çağının gerekliliklerine ayak uydurma çabası içerisinde olduğu değerlendirilmektedir (Hinitz, 2013). Yine son yıllarda, okul öncesi eğitimi programlarında, çocuklardaki sosyal ve akademik yeterliliklerin daha dengeli yaklaşımlarla benimsenmesi ve çocuklarda problem çözme, öz denetim, öz düzenleme, yaratıcılık ve iş birliği gibi 21. yüzyıl becerilerin gelişimine vurgu yapıldığı görülmektedir (Sylva, Pastori, Lerikkanen, Ereky-Stevens ve Slot, 2016). Türkiye’de ise bu durum; “21. yüzyılın gereksinim duyduğu bireyi yetiştirmek, ulusal özellik ve gereksinimleri karşılamak amacıyla farklı öğrenme kuram ve modellerindeki çocuk merkezli uygulamalardan yararlanılarak bir senteze ulaşılmaktadır” (Meb, 2013; s.13) şeklinde ifade edilmiştir. Bu

ifade, okul öncesi eğitimi programında 21. yüzyıl becerilerine açık bir şekilde vurgu yapıldığını göstermektedir. Bu durum; Türkiye’de okul öncesi eğitiminin güncellenerek, sistematik bir şekilde 21. yüzyıl becerileriyle eğitim programlarının bütünleştirilmesi gerektiğini ortaya koymuştur.

Buraya kadar anlatılanlar, 21. yüzyıl becerilerinin erken yaşlarda kazandırılmasının gerekliliğini ve bu becerilerin okul öncesi eğitimi kademesinde çeşitlendirilmesini, geliştirilmesini ve öğretmenler tarafından doğru aktarılmasının gerekliliğini ortaya çıkarmıştır. Bu tespit; öğretmenlerin, çocuklarına kazandırmak istediği 21. Yüzyıl becerilerinin “öğrenme ve yenilenme”, “yaşam ve kariyer” ile “bilgi, medya ve teknoloji” sınıflandırması bağlamında nasıl gerçekleştiğinin incelenmesi gerektiğinin bir problem olarak algılanmasına neden olmuştur. Bu problemin çözümü ise, gelişmiş bir toplum oluşturmaya katkı sağlaması yönüyle önemli ve gerekli görülmüştür. Nitekim; Türkiye’de okul öncesi eğitiminin belli bir niteliğe ulaşması ve 21. yüzyıl becerileriyle donatılmış güncel ve çağa uygun, sürdürülebilir bir eğitim programının geliştirilebilmesi için, bu durumun öğretmenlerin bakış açısıyla analiz edilmesi gerektiği ve öğretmenlerin 21. yüzyıl becerilerini ne oranda öğrencilerine verebildiklerinin bilinmesinin bir gereklilik olduğunu ortaya çıkarmıştır. Bu düşünce, araştırmanın çıkış noktasını oluşturmuştur.

1.1.1. Problem Cümlesi

Araştırmanın problem cümlesi “okul öncesi öğretmenlerinin, öğrencilerine kazandırmaya çalıştığı 21. yüzyıl becerilerine ilişkin görüşleri nelerdir?” olarak geliştirilmiştir.

1.1.2. Alt Problemler

Araştırmanın problemine daha ayrıntılı yanıt verebilmek amacıyla aşağıdaki alt problemlere cevap aranmıştır.

1. Okul öncesi eğitiminde “öğrenme ve yenilenme” becerilerinin kazandırılmasına ilişkin görüşler nelerdir?

2. Okul öncesi eğitiminde “yaşam ve kariyer” becerilerinin kazandırılmasına ilişkin görüşler nelerdir?

3. Okul öncesi eğitiminde “bilgi, medya ve teknoloji” becerilerinin kazandırılmasına ilişkin görüşler nelerdir?

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmada; okul öncesi öğretmenlerinin, öğrencilerine kazandırmaya çalıştıkları 21. yüzyıl becerilerinin neler olduğu ve bu becerileri kazandırmak için hangi eğitsel çalışmaların yapıldığını öğretmen görüşleriyle ortaya çıkarmak amaçlanmıştır. Ulaşılan sonuçlar üzerinden öneriler getirmek, araştırmanın diğer bir amacını oluşturmaktadır.

1.3. Araştırmanın Önemi

Bireylerin, gelişmiş bir toplumun inşa edilmesinde kilit bir noktaya sahip olması değerlendirildiğinde; bireylerin üzerlerinde durulması ve yetiştirilmesi gerektiği ve bu noktada en önemli alanın da eğitim olduğu kabul edilmektedir (Başar, 2018). Çağın niteliklerine sahip olacak bireylerin eğitimi ise en dinamik beşerî bileşenlerden birisi olan öğretmenler tarafından gerçekleştirilecektir (MEB, 2011). Bu nedenle günümüzde, üst düzey düşünebilen, problem çözme kabiliyetlerine sahip, teknolojik gelişmeleri takip edip okuyan, yenilikçi ve etkili iletişim becerilerine sahip olan eğitimciler ihtiyacı duyulmaktadır (Yüksel, 2015). Sayılan bu özelliklere sahip olmayan öğretmenlerin, çağın gerekliliklerine uygun olan bireyleri yetiştirebilmelerinin mümkün olmadığı değerlendirilmektedir (Başar, 2018). Bu bakımdan bu araştırmanın ortaya çıkardığı sonuçlar, okul öncesi öğretmenlerinin 21. yüzyıl becerilerine ilişkin tutumlarına farklı bir bakış açısı kazandıracak ve farkındalık oluşturacaktır. Yine bu araştırmayla; okul öncesi öğretmenlerinin, 21. yüzyıl becerilerini okullardaki eğitim süreçleriyle birleştirerek çocuklara kazandırmasında yardımcı olacağından önemlidir. Araştırmanın sonuçları ve getirilen öneriler ile eğitimde en kritik dönem olarak görülen okul öncesi eğitime nitelik kazandırmada destek sağlanacaktır.

Eğitim, ülkelerin ekonomik ilerlemesinde ve diğer ülkelerle rekabet edebilmesinde oldukça önemli bir etkidir (Kahraman ve Çelik, 2017). Bu nedenle ülkeler için eğitim, kritik bir öneme sahiptir ve geliştirilmesi gerekmektedir. Oysa öğretmenlerin hayati rolü vardır (Cansoy, 2018). Bu bağlamda, eğitimdeki ilerlemenin mevcut durumların eleştirel bir bakış açısıyla analiz edilmesi sonucunda ortaya çıktığı değerlendirildiğinde; bu araştırmanın öğretmenler tarafından okul öncesi eğitimde 21. yüzyıl becerilerine ilişkin yapılan uygulamaları veya yapılmayan uygulamaları ortaya çıkarması yönüyle önemli olduğu değerlendirilmektedir. Bu durumun işin mutfağında olan öğretmenlerin görüşleriyle tespit ediliyor olması, araştırmayı daha da değerli kılmaktadır.

Son yıllarda okul öncesi eğitimi alanında 21.yüzyıl becerilerinin popülerliğinin artmış olması bu araştırmayı daha da önemli bir noktaya getirmektedir. Yapılan literatür

incelemesinin sonucunda; 21. Yüzyıl becerilerinin bazı değişkenlerde incelendiği ancak 21. yüzyıl becerilerinin okul öncesi öğretmenleriyle analiz edildiği bilimsel bir araştırmaya rastlanmamıştır. Bu bakımdan nitel olarak gerçekleştirilen bu araştırmanın, alanyazına ve okul öncesi eğitimi alanına güncel, özgün ve nitelikli bir araştırmayla katkı sağlaması yönüyle önemlidir. Dolayısıyla bu araştırmanın; ilgili alanda araştırma yapmak isteyen araştırmacılara da katkı sunacağı düşünülmektedir.

1.4. Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu araştırma 2021-2022 eğitim-öğretim yılında, Denizli ili Pamukkale ve Merkezefendi ilçelerinde görev yapan okul öncesi öğretmenleri ve okul öncesinde görevli yönetici görüşleriyle sınırlıdır. Araştırmanın verileri; yapılan literatür taraması, araştırmaya katılan katılımcı görüşleri ve ölçme aracında yer alan maddelerle sınırlıdır. Araştırma 21. Yüzyıl becerilerinden “öğrenme ve yenilenme”, “yaşam ve kariyer” ve “bilgi, medya ve teknoloji” becerileri ile sınırlıdır.

1.5. Sayıtlar

Araştırmanın sayıtları şu şekildedir:

1. Araştırmaya katılan öğretmenler gerçek duygu ve düşüncelerini yansıtmaktadırlar.
2. Araştırmaya katılan ve bu okullarda görev yapan öğretmenler buldukları ortamı değerlendirebilecek kapasitede beceride kişilerdir.
3. Araştırma kapsamında geliştirilen görüşme formlarındaki sorular araştırmanın amacına yönelik bilgilerin elde edilmesinde yeterli niteliğe sahiptir.

1.6. Tanımlar

Öğretmen: Denizli Pamukkale ve Merkezefendi ilçelerinde okul öncesi branşında, öğrencilerin öğrenmesine rehberlik eden uzman kişiler.

Okul öncesi eğitim: Doğumdan zorunlu eğitim çağına kadar olan çocukların gelişim özellikleri, bireysel farklılıkları ve yetenekleri göz önünde bulundurularak çocukların sağlıklı bir biçimde fiziksel, duygusal, sosyal ve zihinsel yönden gelişimlerini sağlayıcı, olumlu kişiliğin temellerinin atıldığı, yaratıcı yönlerinin ortaya çıkarıldığı, çocukların

kendilerine güven duymalarının sağlandığı, ailelerin ve eğitimcilerin etkin olduğu sistemli bir eğitim (Zembar, 1992).

21. Yüzyıl becerileri: Bireylerin; içinde yaşanan yüzyılda bireysel ve toplumsal ihtiyaçları karşılayabilmeleri, değişen dünya şartlarının zorluklarıyla baş edebilmeleri ve istihdamda pay sahibi olabilmeleri için sahip olmaları gereken, bilim insanları ve çeşitli kurum kuruluşlarca belirlenmiş olan beceriler bütünüdür. Değişen dünyada kişilerin ihtiyaç duyacağı; yaşam boyu öğrenme becerileri, okuryazarlık becerileri ile sosyal ve mesleki becerilerdir. Bu araştırmada 21. Yüzyıl becerileri olarak “öğrenme ve yenilenme”, “yaşam ve kariyer” ve “bilgi, medya ve teknoloji” becerileri anlaşılmalıdır.

İKİNCİ BÖLÜM: KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Çalışmanın bu bölümde, değişkenlere ilişkin alan yazın taraması ve bu konularda yapılmış ilgili araştırmalara yer verilmiştir.

2.1. Kuramsal Çerçeve

2.1.1 Okul Öncesi Eğitim

Eğitim, insanoğlunun öğrenmeye başladığı zamandan bu yana süregelen ve bireylerin hayatları boyunca devam eden kalıcı öğrenmelerdir (Aydın, 2006). Kalıcı öğrenmelerin yaşanmasıyla, yaşam seviyesinin yükselmesi ve toplumsal ilerlemenin sağlanması ancak eğitim ile mümkün görülmektedir (Livatyalı, 2011). Nitekim, sayılan tüm bu nedenlerden dolayı ülkelerin eğitime, özellikle de okul öncesi eğitime ayırdıkları kaynak gün geçtikçe artış göstermektedir (Kale, 2010).

Okul öncesi eğitim, bireyin erken çocukluk döneminden temel eğitime başladığı zamana kadar geçen süreleri içine alan ve bireyin bedensel, zihinsel, psikomotor, sosyal, duygusal ve dil becerilerinin hızlı bir şekilde geliştiği ve kişiliğinin de şekil almaya başladığı bir dönemdir (Aral, Baran, Bulut, ve Çimen, 2001). Bu dönemde alınan okul öncesi eğitimiyle, çocukların çok boyutlu gelişimi desteklenmekte ve hayat boyu süren öğrenmelerin ilk temelleri sistemli bir şekilde verilmektedir (Tuğrul, 2006).

Okul öncesi eğitim dönemi, yaşamın ve eğitimin temellerinin atıldığı kritik bir dönemdir (Alisinanoğlu ve Kesicioğlu, 2010). Bireyin çok yönlü olarak geliştiği erken çocukluk eğitiminde; zengin yaşantılarla zihinsel gelişimin desteklendiği, hareket ve aktivite ile bedensel gelişimin desteklendiği, etkinliklerle akıcı bir konuşma dilinin geliştiği, sosyalleşmenin sağlandığı ve kişiliğinin oturmaya başladığı bir dönem olması yönüyle oldukça önemli görülmektedir (Gülay ve Ekici, 2010; Pehlivan, 2006).

Okul öncesi eğitim dönemi; çocukların hızlı bir şekilde büyüyerek geliştikleri ve gelişim alanlarının hız kazandığı bir dönemdir (MEB, 2013). Dolayısıyla; bu dönem, becerilerin ve yeteneklerin gelişmesi bakımından da önemli bir dönemdir. Bu dönemde verilen eğitimlerde; çocukların kişiliklerinin farkında olmasına, sosyal ve kültürel değerlerin tanınmasına, sosyal becerilerin kazanılmasına, algısal ve devinışsel becerilerin edinilmesine, iletişim becerilerinin geliştirilmesine, analitik ve estetik düşünme ile problem çözme becerilerinin kazanılmasına özen gösterilmelidir (Dion ve Berscheid, 1974).

2.1.2. 21. Yüzyıl Becerileri

Bilgiye dayalı ekonomilerin güncellenen talepleri nedeniyle ortaya çıkan 21. yüzyıl becerilerinin, içinde bulunduğumuz yüzyılda giderek önemi artmış ve gerekliliği tüm çevreler tarafından vurgulanmaya başlamıştır (Levy ve Murnane, 2004). Günümüzde, bireylere daha ileri seviyede ve kapsamlı beceriler ile yeterlilikler gerekmektedir. 21. yüzyılda insanların iş yaşamı, yurttaşlık, iletişim, kendini gerçekleştirme gibi alanlarda sahip olması gereken kabiliyetler 20. yüzyıldan oldukça farklılaşmıştır. Günümüzde, klasik bilgiler ile yaratıcılık, yenilikçilik, girişimcilik, liderlik gibi beceriler harmanlanarak donanımlı bireylerin yetiştirilmesi gerekmektedir (Dede, 2009). Kazanılan bu bilgilerle 21. yüzyılın ihtiyaçları ancak karşılanabilir. Nitekim; durağan değil dinamik bir sistemin var olduğu günümüzde, daha önceki yüzyıllarda görülen ticaret yapmak, yönergeleri takip etmek, insanlar ile iyi geçinmek, atılgan olmak, profesyonel davranmak, dürüst ve adaletli olmak gibi becerilere bu yüzyılda yeni özelliklerin eklenmesi ihtiyacı doğmuştur (Hamarat, 2019).

21. yüzyıl becerileri; bilgi ve teknoloji çağında, bireyin öncelikle kendisine yetecek, daha sonra da rekabetçi olmasını sağlayacak becerileri ifade etmektedir (O'Neal, Gibson ve Cotten, 2017). Donanımlı bir insan için gereken bu beceriler genel olarak; “iletişim, iş birliği, dijital okur yazarlık, problem çözme, kritik düşünme, verimlilik ve yaratıcılık” becerileridir (Voogt ve Roblin, 2012). 21. yüzyıl becerileri; “yaşam becerileri (liderlik, üretkenlik, sosyal beceriler, esneklik ve girişimcilik), öğrenme becerileri (yaratıcılık ve yenilikçilik, problem çözme ve kritik düşünme becerisi, iletişim ve iş birliği becerisi), okuryazarlık (Bilgi, medya ve teknoloji)” becerileri şeklinde sınıflandırılmıştır (Trilling ve Fadel, 2009). Araştırma kapsamında da 21. Yüzyıl becerileri; “öğrenme ve yenilenme”, “yaşam ve kariyer” ile “bilgi, medya ve teknoloji” başlıkları bağlamında incelenmiştir.

2.1.2.1. Yaşam ve kariyer becerileri. Dünyayla rekabetçi bir seviyeye ulaşabilmek ve çağın gerekliliklerine ayak uydurabilmek için, 21. yüzyılda giderek karmaşıklaşan yaşam ve çalışma becerilerinin bireyler tarafından kazanılması ve geliştirilmesi gerekmektedir (Alkoç, 2020). Erken çocukluk eğitiminde, yaşam ve kariyer becerilerine oldukça önem verilmektedir. Kazanılması gereken bu beceriler genel olarak; “liderlik, üretkenlik, sosyal beceriler, esneklik ve girişimcilik” başlıklarında ifade edilmektedir (Estes, 2016; s.87). Söz konusu bu yaşam becerileri incelendiğinde; erken yaşta bu özelliklerin edinilmeye

başlaması, bireylerin iş ve yaşam çevrelerinde kendisini kabul ettirmesi, varlığını etkin hale getirmesi ve başarıyı bireyler ortaya çıkarmanın amaçlandığı değerlendirilmektedir.

2.1.2.1.1. Liderlik. 21. Yüzyılın en önde gelen becerilerinden birisi olan liderlik becerisi, diğer tüm yaşam becerilerini içine alan bir özelliğe sahiptir. Partner ship for 21st Century Learning (P21) raporunda; liderlik becerilerine sahip olan kişilerin “hedefleri olan, bu hedefleri paylaşarak diğer bireylere öncülük eden, ilham kaynağı olan, grup üyelerini becerileri doğrultusunda görev dağıtımını yaparak gruplandırabilen, grup üyelerinin iş birliği yapmasını sağlayan, sorun çözen, sorunları ortadan kaldıran, grup üyelerinin performanslarını geliştirmeye yardımcı olan ve başarıyı takdir eden” yapılarının olduğu ve günümüzde bu özelliklere sahip bireylere her alanda ihtiyaç duyulduğundan bahsedilmiştir (Çepni, Bacanak ve Küçük, 2003, s.29).

2.1.2.1.2. Üretkenlik. Günümüzün olmazsa olmaz bir üst düzey becerisi olan üretkenlik; bireyin kendisine hedef koyması, bu hedefleri gerçekleştirmesi için çaba göstermesi, öncelikler belirlemesi, zaman yönetimi yapabilmesi, ahlaki kurallara uygun çalışması, çalışma arkadaşlarıyla ve müşterileriyle iş birliği ve ortak çalışmalar yaparak bir ürün ortaya çıkarabilmeyi ifade eder (Alkoç, 2020). Nitekim son yıllarda küresel ekonomide yaşanan sıkıntılar, üretimin ülkeler için ne kadar önemli olduğunu ve tüketen değil de üreten bireylere daha çok ihtiyaç duyulduğu ortaya çıkarmıştır.

2.1.2.1.3. Sosyal beceriler. Sosyal beceriler, 21. Yüzyıl yaşam becerileri içerisinde var olan sınıflandırmalardan en önde gelen başlıklardan birisidir. Günümüzde sosyal toplulukların yapısı hızlı bir şekilde değişime uğramakta ve çevrimiçi uygulamalar ile bu durum daha da hız kazanmaktadır. Twitter, Telegram, İnstagram, Facebook, Whatsapp ya LinkedIn gibi çevrimiçi uygulamalar ile yeni yüzyılda yeni tarzlarda sosyal topluluklar oluşturulmaktadır. Hatta çocukların, gençlerin ve yetişkinlerin de çevrimiçi oyunlar ile sosyal topluluklar oluşturdukları söylenebilir. Sosyal becerilere ilişkin P21 raporunda; bireylerin sosyal bir toplulukta konuşma ve susma zamanını bilmesi, kendisine karşı öz saygısı olan, çevresine saygılı olan ve olumsuzlukları profesyonel bir şekilde idare eden, sosyal ve kültürel yapıdaki farklı konulara meraklı olan, farklı yapıdaki kişiler ile etkili çalışan, farklı fikir ve görüşlere açık bir görüşle cevap veren, sosyal ve kültürel farklılıkları sentezleyerek yeni fikirler yaratan ve sayılan bu farklılıklardan faydalanan bireyler olarak tanımlanır (Çepni, vd, 2003; s.26).

2.1.2.1.4. Esneklik. 21. Yüzyıldaki yaşam becerilerinden birisi olan esneklik becerisi; değişime hızla uyum sağlama ve bireylerin karşılaştıkları farklı sorumluluk ve rollere karşı uyum sağlanarak önceliklerin devamlı değişebildiği bir çalışma becerisidir (Alkoç, 2020). Bu beceri, özellikle de öğrenme ortamları içerisinde ihtiyaç duyulan bir beceri haline gelmektedir. Dolayısıyla; esneklik sağlayan bireylerin, geri bildirimlere açık olması ve bu bildirimleri dinlemesi, zorluklarla, övgülerle ve eleştirilerle olumlu bir şekilde başa çıkması ve çok kültürlü ortamlarda işlerin yolunda gitmesi ve sonuçlara ulaşmak için farklı görüşlere ve inançlara saygı göstermesi, anlaşmalar sağlayarak ve denge sağlamanın gerektiği değerlendirilmektedir (Hamarat, 2019).

2.1.2.1.5. Girişimcilik. Girişimcilik; bireyin, yaşamında kendisine uzun ve kısa vadeli amaçlar koymasını ve iş yükünü dengeleyerek başardığı davranışları ifade etmektedir. Ayrıca; Millî Eğitim Bakanlığı'nın bilişsel gelişim Megep projesinde girişimcilik; "girişimcilik becerisine sahip olan bireylerin, herhangi bir yönlendirmeye ihtiyaç duymadan yapacaklarına yön vermesi ve öğrenme süreçlerinde hayat boyu bir adanmışlığı başarabilen birey özellikleri" şeklinde ifade edilmiştir (MEB, 2008; s.17).

2.1.2.2. Öğrenme ve yenilenme becerileri. Öğrenme becerileri; teknoloji çağında yetişen neslin, başarılı olabilmesi için sahip olunması gereken beceriler olarak ifade edilmektedir (Alkoç, 2020). Günümüzde bilimsel bilginin sürekli güncellenmesi ve bilgiye, çeşitli teknolojilerle kolay ulaşılabilir olması 21. yüzyılda öğrenme ortamlarının teknolojiyle şekillendiğinin göstergesidir. Günümüz öğrenme ortamlarının, daha önceki zamanlara göre farklılaştığı söylenebilir. 20. yüzyılda var olan öğrenme ortamlarının en göze çarpan özelliklerinden birisi olan öğretmen merkezli eğitimin yerini alan öğrenci merkezli eğitim bu duruma örnektir (Palfrey ve Gasser, 2013)

Hızlı bir şekilde gelişen ve karmaşık bir hal alan günümüz dünyasında, öğrenme becerilerine tüm bireylerin sahip olması gerekmektedir. Bu bakımdan, erken çocukluk döneminde öğrencilerin bu becerileri geliştirebilmeleri için eğitimcilerle önemli sorumluluklar ve görevler düşmektedir. Bireyin, yaşam boyu öğrenme becerilerini öğrenebilmesi, geliştirebilmesi ve öğrenmeyi tasarlayabilmesi için bu becerilerin erken yaşlarda desteklenmesi önemlidir. Bu kapsamda 21. Yüzyılın öğrenme becerileri; "iletişim ve iş birliği, problem çözme ve eleştirel düşünme, yaratıcılık ve yenilik becerileri" şeklinde sınıflandırılabilir (Kerdthaworn ve Chaichomchuen, 2021).

2.1.2.2.1. İletişim ve iş birliği. Bireyin yaşamında önemli bir yeri olan iletişim becerileri, kişiler arasında ortak bir zeminde anlam birliği oluşturabilmek ve istenen sonuçlara ulaşabilmek için duyguların, düşüncelerin ve fikirlerin paylaşıldığı sosyal bir süreci ifade etmektedir (Metusalem, Belenky ve DiCerbo, 2017). İletişim becerileri, birden fazla alanı içerisine alan kapsamı geniş bir araştırma alanını temsil etmektedir. Bu bağlamda 21. Yüzyıl iletişim becerilerinde; sözlü, sözsüz ve yazılı iletişim becerilerinin kullanılarak karşılıklı düşüncelerin etkileyici bir şekilde ifade edilebilmesi, bu yolla karşıdakilerin niyetlerinin ve tutumlarının anlamının çözümlenmesi, çok dilli ve çok kültürlü çevreler ile etkileşime geçilmesi, medya ve iletişim teknolojilerinin etkin bir şekilde kullanılabilmesi önemlidir (Hamarat, 2019). İletişim becerilerinde sayılan bu özellikler sayesinde, kitleler arası ve kişilerarası iletişim sağlanabilir.

İş birliği ise; bireyin gerek sosyal çevresinde gerekse de iş çevresindeki diğer kişiler ile verimli ve etkili çalışabilmesi için ve başarıyı yakalayabilmesi için önemli bir 21. yüzyıl becerisidir. İş birliği becerileri; sorunların çözülmesi için kişiler arasında fikir alışverişi ve birlikte hareket etme, ortak karar verme, ortaklaşa üretme gibi becerileri içine alan sosyal bir etkileşim sürecidir (Barfield, 2016). İş birliğinde, ortak bir hedefe ulaşabilmek için bireylerin zayıf ve güçlü yönleri de dikkate alınarak ortak bir strateji belirlenmektedir. Kişiler iş birliğinde sorumluluk alır ve yaptığı çalışmalarda gönüllüdür (Özgenç, 2012). İş birliği, etkili bir şekilde sağlandığında, alınan kararlar çoklu bir perspektifte değerlendirildiği için, çok iyi sonuçlara ulaşılır. Aksi takdirde etkili bir iş birliği kurulamaz ise olumsuz kararların ortaya çıkması beklenebilir (Surowiecki, 2005).

2.1.2.2.2. Problem çözme ve eleştirel düşünme. İnsanoğlunun var olmasından bu yana bireyin, sahip olması gereken en önemli becerilerden birisini problem çözme becerileri oluşturmaktadır. Günümüzde, ortaya çıkan bir problem durumu teknolojinin de etkisiyle çok az bir zaman dilimi içerisinde yayılarak herkesi etkileyebilmektedir. Bu nedenle problem çözme becerileri günümüzde çok daha önemli ve kazanılması gereken bir beceri haline gelmiştir. Bu noktada; bir hedefi gerçekleştirebilmek veya bir sorunu çözebilmek amacıyla gerçekleştirilen zihinsel süreçler, problem çözme becerilerinin ana temasını oluşturur (Haladyna, 1997). Bir problem durumuyla karşılaşıldığında, öncelikle o problemin doğasını anlama, sonrasında ise problemin çözümüne uygun öneriler geliştirmek ve en sonda da sonuçları yorumlamak gibi beceriler kullanılır (Altun, 2008). Bu bağlamda problem çözme becerisi; bireylerin karşılaştıkları sorunların çözülmesi ve ortadan kaldırılması için

detayların dikkate alınması, detaylar arasındaki bağlantının kurulması ve problemin analiz edilerek sonuca ulaşılmasıdır (Sungur, 1999).

21. yüzyılın öğrenme ve yenilenme becerilerinden birisini oluşturan eleştirel düşünme ise; bireylerin karar verdikleri kendi düşünce süreçlerini değerlendirmeleri ve bunun sonucunda iyileştirme için duygularıyla değil de mantıkla akıl yürütme, kanıtlara dayalı karar vererek sorunları çözme becerisidir (Conley, 2007). Bu tanımlama, eleştirel düşünmeyi basit bir şeymiş gibi gösterse de çoğu kişi eleştirel düşünme yeteneğine sahip değildir. Bu durumun nedeni; bireyin öğrencilik hayatında, öğrendiği bilgileri gerçek hayatta işlevsel olarak uygulamasının yerine test odaklı bir eğitimde kullanmış olmasıdır. Bu durumu Cüceloğlu (1997); “bireylerin, eleştirel düşünme sürecinde olduklarını fark etmesiyle başlayıp, başkalarının eleştirel düşünme süreçlerini incelemesiyle devam eden ve bireyin öğrendiği bilgileri hayatında işlevsel olarak kullanması” (s.52) şeklinde ifade ederek eleştirel düşünmenin nasıl kullanılmalı gerektiğini açık bir şekilde vurgulamıştır. Buradan hareketle eleştirel düşünmede; çıkarımda bulunmak, sorgulamak, gruplandırmak, değerlendirmek ve çözümlenmek gibi unsurların olduğu ve eleştirel düşünmenin üst düzey bir düşünme becerisi de gerektirdiği görülmektedir. Bu nedenle eleştirel düşünme, 21. yüzyıl becerileriyle yakından ilişkilidir.

2.1.2.3. Bilgi, medya ve teknoloji becerileri. Görsel ve işitsel bilgilerin teknolojik araçlar vasıtasıyla internet ile buluşması bilgi, medya ve teknoloji becerileri de oldukça önemli hale getirmiş ve bu durum, günlük yaşamın olmazsa olmaz bir parçasını oluşturmuştur. Amerikan Ticaret Bakanlığı'nın 2011 yılında açıkladığı bir raporda; iş alanlarındaki insanların %96'sı, nüfusun ise %62'si interneti işlerinin bir parçası olarak kullanmakta ve son yıllarda da teknolojiyle bağlantılı mesleklerde %26 artış görüldüğü ortaya çıkmıştır. (Kurudayıoğlu ve Tüzel, 2010; s. 287). Türkiye'de de insanların e-posta, mesaj, ve sosyal medya aracılığı ile iletişim kurması, eğitim alanında e-okul ve Mebbis gibi uygulamaların etkin kullanımı ve vatandaşlık işlemlerinde e-devlet, e-nabız gibi çevrim içi ortamların sıkça kullanılıyor olması, teknolojinin insan hayatının her alanında kullanıldığını göstermektedir (Eryılmaz ve Ulusoy, 2015).

Bilgi, medya ve teknoloji becerileri, problem çözme ve eleştirel düşünme yoluyla öğrenme süreçlerini zenginleştirmek için gerekli olan bilgilere erişmek, değerlendirme yapmak, üretmek ve etkileşim içerisinde bulunmak için bilgiyle teknolojiyi bir arada kullanabilme becerilerini ifade etmektedir (Estes, 2016). Söz konusu beceriyi kazanma

düzeıı, kişilerin birbirleriyle veya devletle olan ilişkisini ve iletişimini, olumlu veya olumsuz yönde etkileyebilmektedir (Potter, 2005).

Günümüzde bireylerin, teknolojinin hayatımızı ne kadar fazla etkilediğinin farkına vararak kendilerini bilgi, medya ve teknoloji becerileri alanında geliştirmesi gerekmektedir. Bu nedenle teknoloji okuryazarlığı, eğitim sistemlerinin tamamlayıcı bir parçası haline gelmektedir (Shackelford, 2007). Artık; teknolojinin gelişimine açık olan, bu teknolojileri etkin kullanan, teknolojinin etkisini yorumlayan, teknolojiyle ilgili problemleri çözebilen donanımlı bireylere daha fazla ihtiyaç duyulmaktadır. Çünkü; teknoloji alanındaki becerilere sahip olan bireyler dijital bilgi ve belgeler düzenleyebilir, bilgileri değerlendirme seviyesinde kullanabilir, araştırma yapmak için teknolojileri etkin kullanabilir, yeni bilgiler üretebilir, bilgileri yönetebilir ve bilgilere erişim için gereken sosyal ağları ve dijital teknolojileri etkin bir şekilde kullanabilir (Partnership for 21st Century Skills, 2008). Dolısıyla; günümüz çağında internetin, teknolojinin ve çevrimiçi uygulamaların insan hayatının temeline oturmasıyla birlikte, 21. yüzyıl becerilerinden bilgi, medya ve teknoloji becerilerinin öğrenilmesi gereken en önemli becerilerden birisi olduğunu belirtmek yanlış bir düşünce olmayacaktır.

2.1.3. Okul Öncesi Eğitiminde Yaşam ve Kariyer Becerileri

Yaşam ve kariyer becerileri, bireyin hayatı boyunca karşılaştığı güçlükleri yenebilmesi için geliştirmesi gereken (liderlik, üretkenlik, sosyal beceriler, esneklik ve girişimcilik) beceri ve deneyimlerdir (Singh ve Gera, 2015). Yaşam becerilerinin bir bölümü, okul öncesi dönemindeki çocukların günlük yaşamlarında kendiliğinden gelişmeye başlamaktadır. Ancak, bu dönemdeki çocuklar yaşam becerilerinin tamamını kendiliğinden kazanamamaktadır. Bu bakımdan, yaşam ve kariyer becerileri aileler ve eğitimciler tarafından çocuklara tanıtılarak desteklenmeli ve tutarlı bir şekilde öğretilmesine özen gösterilmelidir (Elçi, 2021).

Yaşam ve kariyer becerileri, okul öncesi eğitiminde önemli bir yer kaplamaktadır. Oyun çağında olan bu çocukların yaşam becerilerini oyunlarla, oyuncaklarla ve ders materyalleriyle geliştirilmesi sağlanmalıdır (Sezgin, 2018). Dezavantajlı ortamlarda büyüyen ve yaşam becerilerini geliştirme fırsatlarına sahip olmayan çocukların, uygulanacak yaşam becerileri eğitimiyle bu alandaki eksiklikleri ve ihtiyaçları giderilmelidir (Singh ve Gera, 2015).

2.1.4. Okul Öncesi Eğitiminde Öğrenme ve Yenilik Becerileri

Her alanda hızlı değişimlerin yaşandığı günümüz dünyasında, bütün bireylerde olması gereken becerilerden birisi de öğrenme ve yenilik becerileridir. Bu nedenle; okul öncesi dönemindeki çocukların öğrenme ve yenilik becerilerini öğrenmesi ve geliştirilmesi aşamasında eğitimciler başrolde. Öğretmenler tarafından, çocuklara yaşam boyu gerekli olacak olan öğrenmelerin tasarlanabilmesi için bu becerilerin desteklenmesi gerekir. Özellikle çocukların sahip olmaları gereken; iletişim ve iş birliği, problem çözme ve eleştirel düşünme, yaratıcılık ve yenilikçilik gibi öğrenme becerilerinin desteklenmesi sağlanmalıdır (Kerdthaworn ve Chaichomchuen, 2021).

Okul öncesi eğitim dönemi, çocukların okullaşma dünyası içerisindeki en önemli öğrenme deneyimlerinin yaşandığı bir dönemdir (Sukani ve Karim, 2018). Bu bakımdan okul öncesi eğitiminde gerçekleşen deneyimlerin ve öğrenme ortamlarının, günümüze uygun ve 21. yüzyıl becerilerinin gelişimine de uygun olması gerekir. Türkiye’de bu durum; Tuğluk ve Özkan’ın (2019), Millî Eğitim Bakanlığı’nın Okul Öncesi Eğitim Programında (2013) yer alan kazanımların ve göstergelerin 21. yüzyıl becerileri kapsamında incelendiği çalışmalarında; “Okul Öncesi Eğitim Programındaki 21. yüzyıl becerilerine ilişkin kazanım ve göstergelerin yetersiz olduğu” şeklinde tespit edilmiştir. Bu nedenle, 21. yüzyıl becerilerinin okul öncesi eğitimde daha iyi gelişiminin sağlanması için Millî Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitim Programı yenilenerek güncellenmelidir (Elçi, 2021).

2.1.5. Okul Öncesi Eğitiminde Bilgi Medya ve Teknoloji Becerileri

21. yüzyılda, toplum ve iş hayatının başarıya ulaşabilmesi için temel yaşam becerilerine ek olarak sayısal becerilere ve ileri derecede teknoloji becerilerine sahip olmak gerekmektedir (Sulistyaningsih, Sulam, Syakur ve Musyarofah, 2019). 21. yüzyılda, insanlar ve toplumlar, yaşam alanlarının neredeyse tamamında teknolojiye bağımlı hale gelmişlerdir. Ancak; günümüz çocukları dijital teknolojilerin bulunduğu evlerde ve okullarda yetişmelerine rağmen gerek ev eğitiminde gerekse de okul öncesi eğitimde, teknolojinin potansiyelinin ve öneminin benimsenmesinde önemli oranda geride kalmış ve istenen seviyeye maalesef ulaşamamıştır (Parette, Quesenberry ve Blum, 2010).

Yapılan son araştırmaların bulgularına göre; okul öncesi dönemi çocuklarının dijital dünyanın pasif üyeleri olmadıkları doğrulanmaktadır (Rosen ve Jaruszewicz, 2009). Günümüzde okul öncesi dönemi çocukları, teknolojiyi aktif olarak kullanan dijital dünyanın

yerlisidir (Rosen, 2006). Bilgisayarlara ve internete, elektronik oyunlara ve iletişim araçlarına erişimi olan küçük çocuklar, teknolojiyi yaşamlarıyla bütünleştirmek için gerekli becerileri hızla geliştirmektedirler (Benner ve Hatch, 2010).

2.1.6. 21. Yüzyılda Eğitim ve Eğitimciler

Günümüz dünyasında birçok alanda yaşanan hızlı değişimler, bilgi kaynaklarının çeşitliliği ve bilgiye erişim sürecinde ortaya çıkan yenilikler ile küreselleşmenin etkisiyle oluşan çok kültürlü yapılar gibi faktörler, toplumsal ihtiyaçları ve beklentileri değiştirmekle beraber, bu değişim süreçlerinin en fazla etkilediği alanlardan birisini de eğitimde gerçekleştirmiştir (Dağhan, Nuhoğlu Kibar, Menzi Çetin, Telli ve Akkoyunlu, 2017). Önceleri, okulların bir kalkınma aracı olarak görülmemesi ile bilim ve teknolojiye gelişmişliğin azlığı öğretmenleri bilgilerin dağıtıcısı ve bilginin sahibi olarak göstermekteydi. Öğretmenler sadece bilgileri göstermeye odaklanarak çocukları kendi kendine düşünmeye teşvik etmekle yetinmişlerdir. Bu süreçlerde öğretmenlere düşen en büyük rol; bilginin aktarımını sağlamak, öğrencilerin rolü ise; verilen salt bilgiyi almaktan ibaretti. Ancak, 21. yüzyılda hızlı bir şekilde yaşanan çok boyutlu gelişmelerin sonucunda bu roller geride kalarak değişmiş ve eğitim sistemlerinde bir yenilenme sürecine girilmiştir (Özcan, 2013).

Yaşanan bu yeni süreçte eğitimin ve eğitimcilerin temel görevi; toplumsal ihtiyaçları karşılayabilecek niteliklere sahip olan bireyleri yetiştirmektir (Korkut ve Akkoyunlu, 2008). 21. yüzyılda bu işlev, 21. yüzyılın getirdikleri ile başa çıkabilecek, donanımlı ve nitelikli bireyler yetiştirmek anlamına gelmektedir. Bu bireylerin yetiştirilmesi aşamasında, eğitimin mutfağında olan öğretmenlere önemli görev ve sorumluluklar düşmektedir. Dolayısıyla öğretmenler; çocuklara 21. yüzyılın farkındalığı kazandırmakla birlikte onları bireysel, toplumsal ve küresel gereksinimlere uygun olan bilgi ve becerileri kazandırmakla yükümlüdürler. Bu nedenle, öğretmenlerin, bilgi ve teknoloji çağıyla birlikte gelen bu sorumluluklarını yerine getirerek, 21. yüzyıl insanının yetiştirilmesine katkı sağlamaları için öncelikli olarak; 21. yüzyıl farkındalık düzeylerinin yüksek olması ve bunun yanı sıra da bireylere kazandırılması hedeflenen bilgi ve becerilere sahip olmaları gerekmektedir (Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğü, 2017).

Çocukların öğretmenler ve eğitim kurumları ile tanıştığı ilk durak okul öncesi eğitim kurumlarıdır. Küçük yaşlardan itibaren kazanacakları bilgi ve beceriler sayesinde daha sağlam adımlar atarak ilerleyebilecek ve sahip oldukları yaşam becerileri ile mutlu, psikolojik olarak sağlam ve üretken bireyler olarak topluma katkı sağlayabileceklerdir.

2.2. İlgili Araştırmalar

Araştırmanın bu bölümünde; araştırma kapsamında yurtiçinde ve yurtdışında yapılan araştırmalara yer verilmiştir.

Külegel (2020), araştırmasında; “çevre eğitime dayalı Fen, Teknoloji, Mühendislik, Matematik (E- Stem) temelli etkinlik geliştirmek, sunmak ve geliştirilen etkinliklerin özel yetenekli çocuklarda çevreye yönelik algılarını ve 21. yüzyıl becerilerini nasıl etkilediğini” saptamayı amaçlamıştır. Araştırmanın örneklemini; özel yetenekli 5. ve 6. sınıfta okuyan çocuklar oluşturmuştur. Araştırmanın sonucuna göre; E-Stem etkinlikleri ile özel yetenekli çocukların 21. yüzyıl becerilerinin olumlu yönde geliştiği ortaya çıkmıştır.

Eğmir ve Çengelci (2020), “öğretmenlerin 21. Yüzyıl öğretim becerilerinin, yansıtıcı düşünmeyi uygulama becerilerini ne düzeyde etkilediği” incelemiştir. Araştırmada ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. 308 gönüllü ve görev yapmakta olan öğretmenle çalışılmıştır. Araştırma sonuçlarına incelendiğinde, öğretmenlerin 21. Yüzyıl öğretim becerileri ile yansıtıcı düşünmeyi uygulama becerileri arasında anlamlı ve yüksek düzeyde pozitif yönlü bir ilişki olduğu belirlenmiştir Öğretmenlerin 21. Yy. öğretme becerileri ve yansıtıcı düşünmeyi kullanma becerileri cinsiyet değişkenlerinde anlamlı farklılık göstermezken branş, kıdem ve görev düzeyi değişkenlerinde anlamlı farklılıklar bulunmaktadır. Öğretmenlerin 21. Yüzyılda öğretme becerilerini ve yansıtıcı düşünme becerilerini yordayan regresyon modelinin anlamlı bir anlama sahip olduğu görülmektedir. Bu beş 21. Yüzyıl öğretme becerisi alt boyutu birlikte öğretmenlerin yansıtıcı düşünme becerilerindeki değişimin %66’sını açıklamaktadır. Yönetim becerilerinin yordayıcı olduğu görülebilir. Öğretmenlerin yansıtıcı düşünme becerilerinin en önemli değişkeni ise yönetimsel beceridir.

Tuğluk ve Özkan’ın (2018), 2013 Okul Öncesi Eğitimi Programını, 21. yüzyıl becerileri açısından değerlendirmiştir. Bu amaçla içerik analizi yapılmış, tarama deseni kullanılmıştır. 15 akademisyen ile görüşmeler yapılmıştır. Elde edilen veriler sonucu programda psikomotor ve öz bakım alanlarında kazanım bulunmazken sosyal-duygusal, bilişsel ve dil alanlarında kazanımlar programın tamamında yer alan kazanımların %25,9’luk kısmını oluşturmaktadır. Bu kazanımlara yönelik göstergeler ise %15,5’ini oluşturmaktadır

Kaya (2020) tarafından yapılan araştırmada, “sınıf öğretmenliği bölümü öğrencilerinin 21. yüzyıl becerileriyle girişimcilik beceri düzeylerinin çeşitli değişkenler bağlamında incelenmesi, aralarındaki ilişkinin belirlenmesi ve bu becerilere ait görüşlerinin ortaya konması” amaçlanmıştır. Araştırmanın örneklemini 275 öğretmen adayından oluşmaktadır. Araştırma sonucunda katılımcıların kendilerine dair 21. yüzyıl becerileri

düzeylerinin hem ölçek bütününde hem alt boyutlarda orta değer üzerinde olduğu ve 21. yüzyıl becerileri ile girişimcilik becerileri arasında pozitif yönlü çok güçlü bir ilişkinin olduğu tespit edilmiştir.

Sammons, Sylva, Melhuish, Taggart ve Siraj (2020) tarafından yapılan çalışmada; “boylamsal çalışma yoluyla, okul öncesi yıllarda gözlemlenen süreç kalitesinin”, 11 yaşında çocuklarda iki 21. yüzyıl becerisinin (öz denetim ve sosyal davranışlar) gelişimine katkısını göstermektedir. Katılımcılar 141 okul öncesi merkezinden rastgele seçilmiştir. Araştırma sonucu süreç kalitesinin, okulda ve sonraki yetişkin yaşamında başarıyı destekleyen iki 21. yüzyıl becerisinin gelişimine önemli bir katkı sağladığını göstermiştir

Laar, Deursen, Dijk ve Haan (2017) tarafından yapılan araştırmanın amaçlarından biri “21. yüzyıl becerileri ile dijital beceriler arasındaki ilişkiyi” incelemektir. Bu çalışmada “hakemli makaleler”, makalelerin dilinin “İngilizce olması” ve “2000-2016” döneminde yayımlanması sınırlamalarıyla sistematik literatür taraması yapılmıştır. 1592 farklı makale incelenmiş bunlardan 75 makalenin önceden tanımlanan dâhil etme kriterlerine uygun olduğu belirlenmiştir. Araştırma sonucuna göre; 21. yüzyıl becerilerinin dijital becerilere göre daha kapsamlı olduğunu ayrıca bahsedilen becerilerin listesinin olduğundan daha kapsamlı olduğunu göstermiştir.

Fong, Sidhu ve Fook (2014) tarafından yapılan çalışmada “Malezyalı yüksek lisans öğrencilerinin 21. yüzyıl becerilerinin bazı boyutlarının incelenmesi” amaçlanmıştır. Bu boyutlar; eleştirel ve yaratıcı beceriler, BİT becerileri, girişimcilik becerileri, yaşam boyu özerk beceriler, liderlik becerileri, iletişim ve İngilizce dil becerileridir. Araştırmanın örneklemini 59 lisansüstü öğrenciden ve dört öğretim görevlisinden oluşmaktadır. Araştırma sonucuna göre; “lisansüstü öğrencilerin kendilerini işbirlikçi, yaşam boyu özerk, BİT ve liderlik becerilerine, ortalama eleştirel ve yaratıcı düşünme becerilerine, iletişim ve İngilizce dil becerilerine ve düşük girişimcilik becerilerine sahip olarak algıladıklarını” göstermiştir. Öğretim görevlileriye bu becerilerle ilgili olarak “lisansüstü öğrencilerin diğer kültürlere daha uyumlu olmalarını, problem çözme için BİT becerilerini geliştirmelerini, medya araçlarını benimsemelerini ve işbirlikçi öğrenmenin yanı sıra daha iddialı ve lider olmalarını istediklerini” belirtmişlerdir.

Araştırma kapsamında yapılan literatür incelemesinde, okul öncesi öğretmenleriyle okul öncesi dönemindeki çocuklara kazandırılmak istenen 21. Yüzyıl becerilerine ilişkin nitel desende yapılan herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu bakımdan gerçekleştirilen bu çalışmayla, alanyazında ve okul öncesi eğitimi alanında güncel, özgün ve nitel desende gerçekleşen bir araştırmanın yapılması gerektiği ortaya çıkmıştır. Dolayısıyla

bu araştırmanın; ilgili alanda araştırma yapmak isteyen araştırmacılara da olumlu yönde katkı sağlayacağı düşünölmektedir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM: YÖNTEM.

Araştırmanın bu bölümünde; araştırmanın deseni, çalışma grubu, veri toplama aracı, veri toplama süreci ve veri analizi başlıklarına değinilmiştir.

3.1. Araştırmanın Deseni

Okul öncesi öğretmenlerinin, öğrencilerine kazandırmaya çalıştıkları 21. yüzyıl becerilerinin neler olduğu ve bu becerileri kazandırmak için hangi eğitsel çalışmaların yapıldığını, öğretmen görüşleriyle ortaya çıkarmanın amaçlandığı bu çalışma nitel desende yürütülmüştür. Nitel araştırmanın farklı desenleri bulunmaktadır. Bu çalışmada okul öncesi öğretmenlerinin görüşlerini incelemek için nitel araştırma desenlerinden durum çalışması kullanılmıştır. Durum çalışması, güncel bir olguyu kendi gerçek yaşam çerçevesi içinde çalışan, olgu ve içinde bulunduğu içerik arasındaki sınırların kesin hatlarıyla belirgin olmadığı ve birden fazla kanıt veya veri kaynağının mevcut olduğu durumlarda kullanılan görgül bir araştırma yöntemidir (Yıldırım ve Şimşek, 2008).

Nitel araştırma; görüşme, gözlem ve belge analizi gibi veri toplama tekniklerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği bir araştırma modelidir (Ergün, 2005). Bu bağlamda nitel araştırma; kuram oluşturmanın temel alındığı bir anlayış ile sosyal olguların bağlı bulunduğu çevre içerisinde araştırma yapma ve anlam vermeyi ön plana çıkaran bir yaklaşımdır. Nitel araştırmalarda asıl amaç; araştırılan konu ile ilgili okuyucuya betimsel ve gerçekçi bir resim sunmaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2008).

3.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubu; 2021/2022 eğitim-öğretim yılında Denizli ili Pamukkale ve Merkezefendi ilçelerinde görev yapan 15 okul öncesi öğretmeniyle oluşturulmuştur. Çalışma grubundaki katılımcılar amaçlı örneklem yöntemiyle seçilmiştir.

Çalışma grubunda yer almak isteyen okulöncesi öğretmenleri gönüllülük esasına göre seçilmiştir. Katılımcıların görüşme sorularına cevap verebileceği varsayılmıştır. Amaçlı örneklemde araştırmacılar katılımcıları çalışma için en uygun özelliklerine göre belirler. Örneğin, katılımcılar çalışılan konu ile ilgili önceki deneyimleri ya da bu konu hakkındaki bilgileri nedeniyle seçilebilir (Holloway ve Wheeler, 1996).

Çalışma grubuna ait demografik bilgiler Tablo 3.1’de verilmiştir.

Tablo 3.1. Çalışma Grubuna Ait Demografik Bilgiler

Değişken	Kategori	Değer (n)	Dağılım (%)
Cinsiyet	Kadın	12	80
	Erkek	3	20
Toplam		15	100
Yaş	20-29	-	-
	30-39	9	60
	40-50	6	40
Toplam		15	100
Hizmet Yılı	0-9	-	-
	10-19	12	80
	20-29	3	20
	30-40	-	-
Toplam		15	100
Eğitim Durumu	Ön Lisans	-	-
	Lisans	9	60
	Yüksek Lisans	6	40
Toplam		15	100

Tablo 3.1'e bakıldığında; çalışma grubunun cinsiyet dağılımı incelendiğinde %80'i kadın, %20'si erkektir. Çalışma grubunun yaş dağılımına bakıldığında; %60'ı 30-39 yaş, %40'ı 40-50 yaş aralığında olduğu görülmektedir. 20-29 yaş aralığında katılımcıya rastlanmamıştır. Çalışma grubunun hizmet yılı dağılımı incelendiğinde; %80'i 10-19 hizmet yılı, %20'si 20-29 hizmet yılı aralığındadır. 0-9 ve 30-40 hizmet yılı aralığında katılımcıya rastlanmamıştır. Yine Tablo 3.1'e göre; çalışma grubunun %60'ı lisans ve %40'ının yüksek lisans mezunu olduğu anlaşılmaktadır. Ön lisans eğitim durumuna sahip olan katılımcılara rastlanmamıştır.

3.3. Veri Toplama Aracı

Araştırmanın verileri, görüşme tekniği yöntemiyle elde edilmiştir. Katılımcılar ile belirlenen bir konu üzerine görüş ve düşünceleri anlatma etkinliği olan görüşme tekniğinde asıl hedef, bireyin iç dünyasına girerek konuya ilişkin bakış açısını anlamaya çalışmaktır.

Görüşme tekniğiyle, araştırılan konunun hakkında bireyin deneyimi, tutumu, düşüncesi, niyeti, yorumu, zihinsel algısı ve verilen tepkiler gibi gözlenemeyen bilgilere ulaşmak amaçlanmaktadır (Türkünlü, 2000).

Bu araştırmada, veri toplama aracının soruları araştırmacı tarafından oluşturulmuştur. Araştırmacı tarafından soru havuzu oluşturulmuş ve danışman desteğiyle geliştirilerek yarı yapılandırılmış görüşme formu son halini almıştır. Veri toplama aracı, iki bölümden oluşmaktadır. “Okul Öncesi Öğretmenlerinin Öğrencilerine Kazandırmaya Çalıştığı 21. Yüzyıl Becerileri” başlıklı görüşme formunun birinci bölümünde, araştırmanın katılımcılarına ait demografik bilgilere yer verilmiştir. Görüşme formunun ikinci bölümünde 11 sorudan oluşan görüşme soruları yer almıştır.

3.4. Verilerin Toplanma Yöntemi ve Süreci

Nitel desende yürütülen araştırmanın verileri, görüşme tekniği ile elde edilmiştir. Araştırmaya ilk olarak özgün ve güncel bir konu seçimiyle başlanmış ve 2022 yılı Ocak ayı içerisinde danışman desteği de alınarak araştırmaya ait proje önerisi ve görüşme formu hazırlanmıştır. Proje önerisinin Enstitü tarafından kabul edilmesinin ardından katılımcılar ile görüşme yapabilmek için Pamukkale Üniversitesi ve İl Milli Eğitim Müdürlüğü’nün resmi makamlarından gerekli araştırma izni alınmıştır.

Araştırmanın amacına ulaşması için “Okul Öncesi Öğretmenlerinin Öğrencilerine Kazandırmaya Çalıştığı 21. Yüzyıl Becerileri” başlıklı görüşme formu kullanılarak, 2022 yılı Mart-Mayıs ayları arasında 15 katılımcı ile yüz yüze görüşmeler yapılmıştır. Görüşmeler, pandemi tedbirleri gözetilerek yapılmış ve ortalama 25-30 dakika sürmüştür. Katılımcılarla görüşmeye başlamadan önce araştırma hakkında yönlendirici olmayan açıklamalar yapılmıştır. Görüşmeler, samimi ve sıcak bir diyalog şeklinde karşılıklı konuşma şeklinde yapılmıştır. Sorular, tüm katılımcılara aynı sıra ile sorulmuş ve bazen yönlendirme yapılmadan araştırmacı tarafından katılımcı görüşlerine kısa kısa alıntılar ile destek verilmiştir. Görüşmelerin yapıldığı sırada sorulara verilen cevaplar, araştırmacı tarafından not edilerek yazılı kayda alınmıştır. Cevapların uzaması durumunda, anlam bozulmasına meydan vermeyecek şekilde cevaplarda kısaltmalar yapılarak not edilmiş ve görüşme sonunda alınan bu notlar, katılımcılara tekrar teyit ettirilerek görüşmeler bitirilmiştir. Katılımcılar, görüşmeyi kaydetme ve ses kaydı alınmasına izin vermemiştir. Katılımcıların kimliklerinin ve görüşmede toplanan verilerin bu araştırma dışında

kullanılmayacağı ve açığa çıkartılmayacağı belirtilerek çalışma grubunun güvenleri sağlanmıştır.

3.5. Verilerin Analizi

Araştırmanın verileri, nitel analiz tekniklerinden içerik analizi yapılarak analiz edilmiştir. İçerik analizinde asıl amaç, ulaşılan verileri açıklamaya yardımcı olacak kavramlara ve ilişkilere ulaşabilmektir. Ulaşılan verilerin, içerik analizi yapılırken derinlemesine bir işleme sokulur ve yeni kodlar ile kavramlar oluşturulur. İçerik analizinde temelde yapılan işlem, birbirine benzeyen verileri belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirmek ve bunları okuyucunun anlayabileceği bir biçimde düzenleyerek yorumlamaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2008). İçerik analizinde yine Yıldırım ve Şimşek (2008) tarafından belirtilen; ana temaların bulunması, alt temaların oluşturulması verilerin kodlanması ve kavramlaştırılması, bulguların yorumlanması şeklinde dört aşamalı bir süreç izlenir.

Araştırmanın analizine, katılımcılardan elde edilen verilere ait veri seti oluşturularak başlanmıştır. Daha sonra veriler değerlendirilerek, görüşme soruları ve alt problemler sırasıyla ilişkilendirilmiştir. Araştırma verilerinin içerik analizi yapılırken, veri setindeki verilerden ana temalar belirlenmiş, oluşan ana temalar alt temalara bölünerek ilişkilendirilmiş ve veriler kodlanmıştır. Ana tema, alt tema, kodlar ve frekans değerleri tablollaştırılarak, neden sonuç ilişkisi içerisinde ayrıntılı bir biçimde yorumlanmıştır. Son aşamada ise sonuçlara ulaşılmış ve öneriler getirilmiştir. Bulguların yorumlanmasında doğrudan alıntılarla can alıcı noktalara değinen ve önemli görülen katılımcı görüşlerine yer verilerek araştırmanın güvenilir olması sağlanmıştır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR VE YORUMLAR

Araştırmanın bu bölümünde; ulaşılan bulgular, katılımcı görüşleri ve yorumlara yer verilmiştir.

4.1. Birinci Alt Probleme Yönelik Bulgular

Araştırmanın birinci alt probleminde “Okul öncesi eğitiminde “öğrenme ve yenilenme” becerilerinin kazandırılmasına ilişkin görüşler nelerdir?” sorusuna cevap aranmıştır. Birinci alt probleme ilişkin bulguları belirlemek için katılımcılara; “Öğrencilere” “eleştirel düşünme”, “problem çözme”, “iletişim” ve “iş birliği yapabilme” becerilerinin kazandırılmasının önemi nedir? soruları sorulmuştur. Bu kapsamda ortaya çıkan bulgular, aşağıda açıklanmıştır.

4.1.1. Bilgi ve Teknoloji Alanındaki Gelişmeler ve Eğitim-Öğretim Anlayışındaki Dönüşüm Çerçevesinde Değişen Öğretmen Rollerine İlişkin Bulgular

Görüşme yapılan Okul öncesi öğretmenlerine Bilim ve teknoloji alanındaki gelişmeler ve buna bağlı olarak eğitim-öğretim anlayışındaki dönüşüm çerçevesinde öğretmenlerin değişen rolleri hakkında neler düşündükleri sorulmuş ve yapılan tematik analiz sonucunda “bilişim teknolojilerini kullanmayı bilmesi”, “kendisini geliştirmeye ve yeniliklere açık olması”, “sorun çözme becerisine sahip olması” şeklinde ifade etmişlerdir.

“Bilişim teknolojilerini kullanmayı bilmesi” teması açısından yorumlandığında öğretmenlerin bilişim teknolojilerini iyi kullanabilmesinin sonucu olarak yetiştirdikleri öğrencileri teknoloji açısından daha donanık yetiştirebilecekleri ve bilinçli teknoloji kullanımı açısından da fayda sağlayabilecekleri görüşüne sahip oldukları görülmektedir.

Sınıf içinde yürütülen etkinliklerde doğru zamanda teknolojiden ve özellikle web2 araçlarından faydalanmanın önemli olduğunu düşünüyorum, (EÖ).

Teknoloji çağında doğru büyüyen çocuklara uyum sağlayabilmek ve onları doğru yönlendirebilmek için öğretmenin de bilişim teknolojilerini kullanabilmesi gerekmektedir, (ÇK).

“Kendisini geliştirmeye ve yeniliklere açık olması” teması çerçevesinde yorumlandığında çağdaş toplumlar seviyesinde bireyler yetiştirmeyi hedefleyen öğretmenin araştıran, sorgulayan, çok yönlü ve öğrenmeyi bir yaşam tarzı haline getiren özelliklerde olması gerektiğini belirtmişlerdir.

Küreselleşmeye bağlı olarak değişen toplum yapısına uyum sağlayabilmek için öğretmenlerin araştıran, gelişime ve yeniliklere açık özelliklere sahip olması öğrencilerin yaşama daha donanımlı hazırlanması açısından önemlidir, (FB).

Öğretmen gerek hizmet içi eğitimler gerek yüksek lisans ve doktora gibi eğitimler aracılığı ile yaşam boyu öğrenme motivasyonuna sahip yeniliklere ve gelişime açık olmalıdır, (AU).

“Sorun çözme becerisine sahip olması” teması çerçevesinde, öğretmenler teknolojik gelişmelerin ve toplumsal değişimin hızla değişmesine bağlı olarak öğrenci problemlerinin ve ihtiyaçlarının da değiştiğini belirtmişler ve buna bağlı olarak da öğretmenin kriz durumlarında pratik ve çözüm odaklı bir anlayışa sahip olmasının önemini vurgulamışlardır.

Okul öncesi dönem çocuğun gelişimi açısından hassas bir dönemdir bu sebeple öğretmenin problem durumları karşısındaki tavrı çocuğun sosyal öğrenmesinde kilit rol oynayacaktır, (AU)

Ben merkezci özelliğin belirgin olduğu okul öncesi dönemde çatışma ve problem durumları ile sık sık karşılaşmaktayız. Bu sebeple öğretmenin sorun çözme becerisine sahip olması ve doğru tepkiyi verebilmesi önem taşımaktadır, (ÖK).

4.1.2. Eleştirel Düşünme ve Problem Çözme Becerilerinin Kazandırılmasının Öneme İlişkin Bulgular

Görüşme yapılan okul öncesi öğretmenlerine eleştirel düşünme ve problem çözme becerilerinin öğrencilere kazandırılmasının önemi nedir diye sorulmuş ve yapılan tematik analiz sonucunda “sorunlara farklı açılardan bakabilme”, “karşılaştıkları problemlere çözüm sağlayabilme” şeklinde ifade etmişlerdir.

“Sorunlara farklı açılardan bakabilme” teması çerçevesinde öğretmenler öğrencilerin bu beceriye sahip olmasının bireysel gelişimlerine katkı sağlamasının yanında toplumsal gelişim açısından da fayda sağlayacağını belirtmişlerdir.

Eleştirel düşünme ve problem çözme becerisine sahip çocuklar sorunlara farklı açılardan bakıp çözüm sağlayabildikleri gibi psikolojik olarak daha sağlam bireyler olarak topluma katkı sağlamaktadırlar, (ZY).

Teknolojik gelişmeler ile birlikte dezenformasyonun yaygınlaşmasına bağlı olarak öğrencilerin sorgulayan, düşünen ve doğru bilgiyi ayırt edebilen bireyler olarak yetişmesi eğitimin önemli bir hedefi olmalıdır, (KG).

“Karşılaştıkları problemlere çözüm sağlayabilme” teması çerçevesinde küçük yaşlarda öğrencilerin bu beceriyi kazanmasının bundan sonraki yaşamı boyunca kolaylaştırıcı etki sağlayacağı yönünde görüşler vurgulanmıştır.

Öğrencilerin dış çevre ile etkileşimlerinin artmasına bağlı olarak karşılaştıkları problemler de artış göstermektedir. Karşılaştıkları problemlere çözüm sağlayabilmeleri için başta ailenin ve öğretmenin rol model olması önemlidir, (EÖ).

Okul öncesi dönemde karşılaştığı problemlere çözüm sağlayabilen çocuk, dış dünya ile temasını arttırdığında mücadele ve başarıya yönündeki motivasyonunu kaybetmeyecektir, (DG).

4.1.3. İletişim Becerisinin Kazandırılmasının Öneme İlişkin Bulgular

Görüşme yapılan okul öncesi öğretmenlerine Öğrencilere iletişim becerilerinin kazandırılmasının önemi nedir diye sorulmuş ve yapılan tematik analiz sonucunda “Sosyal ilişkiler geliştirebilmek” ve “dil gelişimine katkı sağlaması” yönünden önemli olduğu belirtilmiştir.

“Sosyal ilişkiler geliştirebilme” teması çerçevesinde öğretmenler Okul öncesi dönemde kurulan sosyal ilişkilerin bireyin gelecek yıllardaki sosyal duygusal iletişimini şekillendireceğini belirterek bu anlamda iletişim becerilerinin önemli olduğunu ifade etmişlerdir.

İletişim yolu ile sosyal ilişkiler geliştirme becerisini kazanan bireyler okul ve diğer sosyal çevrelerinde kendilerini daha rahat ifade edebilmektedirler, (TY).

İletişim becerisine sahip olmak sosyal çevre ile daha rahat ilişkiler kurabilmeyi sağlamaktadır (CM).

“Dil gelişimine katkı sağlaması” teması altında ise okul öncesi dönemin dil gelişimi için kritik dönem olduğu ve bu anlamda iletişim kurmada aktif olan çocukların dil gelişiminin hızlandığı yönünde görüş bildirmişlerdir.

Okul öncesi eğitim ile birlikte iletişim becerisi geliştirmeye başlayan çocukların dil gelişimlerinin hızlandığını görmekteyim, (ÇK).

İletişim eksikliği olan öğrencilerin dil gelişimi, iletişim kuran çocuklara nazaran daha yavaş ilerlemektedir, (YK).

4.1.4. İşbirliği Yapabilme Becerisinin Kazandırılmasının Öneme İlişkin Bulgular

Görüşme yapılan okul öncesi öğretmenlerine Öğrencilere işbirliği yapabilme becerisinin kazandırılmasının önemi nedir diye sorulmuş ve yapılan tematik analiz sonucunda “farklı fikirlere saygı duyabilmelerine katkı sağlaması”, “Sorumluluk duygusunun gelişimi” ve “Öğrenciler arasındaki bağın güçlenmesi” yönünden önemli olduğu belirtilmiştir.

“Farklı fikirlere saygı duyabilmelerine katkı sağlaması” teması incelendiğinde okul öncesi öğretmenleri işbirlikli takım çalışmaları yürütülürken oluşturulan ortak ürün için öğrencilerin birlikte çalışması sırasında fikir ayrılıklarının olabildiği ve bu durumlarda öğrencilerin kendilerinden farklı fikirlerin olabileceğini gördüklerini belirtmişlerdir. Bu anlamda farkındalık geliştirmelerine katkı sağladığını dile getirmişlerdir.

İşbirliği becerisine sahip öğrenciler, çalışmalar sırasındaki fikir ayrılıkları olduğu durumlarda birbirlerinin fikirlerine saygı gösterebilmektedirler, (AU).

“Sorumluluk duygusunun gelişimi” teması konusunda İşbirliği becerisinin, çalışmalar sırasında öğrencinin aldığı sorumluluğu yerine getirebilme becerisinin gelişmesine katkı sağladığı yönünde görüş bildirmişlerdir.

Öğrenciler ortak ürün oluşturma ve grup çalışmalarında işbirliği yaptıklarında sorumluluk duyguları geliştirmekte ve etkinlikten daha çok keyif almaktadırlar, (FB).

“Öğrenciler arasındaki bağın kuvvetlenmesi” teması incelendiğinde öğretmenler, birlikte iş yaparak ortak ürün oluşturma çalışmaları sayesinde öğrencilerin “biz duygusunun” geliştiğini ve arlarındaki bağın kuvvetlendiğini ifade etmişlerdir.

Berber emek vererek çalıştıkları etkinlikler sonrasında öğrencilerin daha çok vakit geçirdiğini ve birbirlerini daha çok sahiplendiklerini gözlemliyorum, (ÇK).

4.1.5. Öğrenme ve Yenilik Becerilerinin Kazandırılması İçin Yapılan Çalışmalara İlişkin Bulgular

Okul öncesi eğitiminde “Öğrenme ve yenilik” becerilerinin kazandırılmasına ilişkin görüşler nelerdir? Alt problemi dahilinde öğretmenlere, okul öncesi öğrencisi için eleştirel düşünme, problem çözme, iletişim kurma ve işbirliği yapabilme becerilerine sahip olmaları için öğrencilere yönelik yaptıkları çalışmaların neler olduğu sorulmuştur. Alınan cevaplar incelenerek oluşturulan temalar Tablo 4.1’de verilmiştir.

Tablo 4.1. Öğrenme ve Yenilik Becerilerinin Kazandırılması İçin Yapılan Çalışmalar

Problem durumu	Temalar	Görüş belirten sayısı
Eleştirel Düşünme Becerisini Kazandırmak İçin Yapılan Çalışmalar	Drama	7
	Stem çalışmaları	6
	Hikaye tamamlama	8
	Akıl oyunları	7
Problem Çözme Becerisini Kazandırmak İçin Yapılan Çalışmalar	Robotik kodlama	9
	Drama	8
	Deney	10
	Beyin fırtınası	5
İletişim Becerisini Kazandırmak İçin Yapılan Çalışmalar	Geleneksel oyunlar	5
	Gezi gözlem	7
	Model olma	8
İşbirliği Yapabilme Becerisini Kazandırmak İçin Yapılan Çalışmalar	Ortak ürün oluşturma	8
	Ritim çalışmaları	7
	Drama	9

Öğretmenlere, öğrencilere eleştirel düşünme becerisini öğrencilerine kazandırmak için yaptıkları çalışmalar sorulmuş ve tematik çözümleme sonucunda “Drama”, “Stem çalışmaları”, “Hikaye tamamlama”, “akıl oyunları” çalışmaları ile bu beceriyi geliştirmeye çalıştıklarını ifade etmişlerdir.

Küreselleşmeye bağlı olarak bireylerin toplumsal yaşamaya uyum sağlama anlamında sahip olması gereken özelliklerde değişmiştir. Bu sebeple eleştirel düşünme becerisini öğrencilerimize kazandırmak amacıyla drama, stem çalışmalarına daha fazla yer vermeye başladık. Bunun yanında hikâye tamamlama etkinlikleri ile akıl oyunları sırasında elde ettikleri becerilerin etkisi de oldukça önemli, (ÖK)

Çocuklara davranış kazandırırken yaptığımız etkinliklerden öğrencilerin keyif alması amacımıza daha kolay ulaşmamızı sağlıyor. Bu anlamda drama ve akıl oyunları etkinliklerinin eleştirel düşünme becerisini kazandırmada faydalı olduğunu düşünüyorum, (DG).

Yaptığımız görüşme sırasında öğretmenlere, Problem çözme becerisini öğrencilere kazandırmak için yaptıkları çalışmaların neler olduğu sorulmuştur. Görüşmeler sonrası yapılan tematik analiz sonucunda “robotik kodlama”, “drama”, “deneysel çalışmalar” ve “beyin fırtınası” etkinliklerini içeren dört tema oluşturulmuştur.

Pandemi ile iç dünyalarına kapanan aile ortamından çıkıp dış dünyaya dönen çocukların sorunlar karşısında baş etme becerilerinin oldukça gerilediğini deneyimledik. Bu anlamda çocukların desteklenebilmesi için teknolojiyi de işe katarak farklı bakış açıları geliştirebilmeleri anlamında robotik kodlama çalışmaları, drama çalışmaları, deneysel çalışmalar yapmaktayız, (HB).

Problem çözme becerisini kazandırmak için çocuğun zihinsel süreçlerini devreye sokabilmesi gereklidir. Bu sebeple düşünme, yorumlama ve empati becerilerinin geliştirilmesi önemlidir. Yaptığımız çalışmalarda beyin fırtınası yapmak ve drama çalışmaları ile bunu desteklemek amaca ulaşmada etkili yöntemler, (MS).

Öğretmenlere, öğrencilerine iletişim becerilerini kazandırmak için yaptıkları çalışmalar sorulmuş ve tematik analiz sonucunda “geleneksel oyunlar”, “gezi gözlem çalışmaları” ve “model olma” temaları belirlenmiştir.

Çocukların ilk sosyal çevresi ailedir, sonrasında okul öncesi eğitim kurumlarına başlıyorlar ve sosyal çevreleri gelişiyor. Okul öncesi dönem çocuklarında öğretmenin öğrenci ile kurduğu iletişim bu sebeple çok önemli. Bunun bilincinde olarak onlara doğru bir rol model olabilmek çevreleri ile olan iletişimlerini etkilemektedir, (ZY).

Çocukların iletişim becerilerini geliştirmek amacıyla farklı sosyal çevrelerle etkileşimlerini sağlamak gerekmektedir. Bu sebeple yaptığımız gezi-gözlem çalışmaları ile farklı ortamlarda, farklı kişilerle iletişim kurmalarını sağlamaktayız. Ayrıca oyun oynarken çocuklar eğlendikleri için kendilerini daha rahat ifade edebiliyor ve yaşutları ile iletişim kurabiliyorlar. Saklambaç, yakar top, evcilik, renkli istop gibi birçok geleneksel oyunumuz bu anlamda çok değerli, (DK).

Öğretmenlere, yaptığımız görüşmede işbirliği becerilerini kazandırmak için yaptığımız çalışmalar nelerdir diye sorulmuştur. Verilen cevaplar tematik olarak çözümlenmiş olup “ortak ürün oluşturma çalışmaları”, ritim çalışmaları” ve “drama” olmak üzere üç tema oluşturulmuştur.

İşbirlikli takım çalışmaları yaparak öğrencilerin ortak ürün oluşturması temeline dayalı olarak yürüttüğümüz etkinliklerde ortak amaç doğrultusunda çalışan öğrencilerimizin uyum ve işbirliği içinde çalıştıklarını görmekteyiz. Özellikle belirli gün ve haftalar ile ilgili hazırladığımız gösterilerde öğrenciler büyük bir dayanışma ve yardımlaşma sergilemektedirler, (AÖ).

“Okul öncesi eğitimde öğrenci etkileşiminin ve işbirliğinin önemi yadsınamaz bu beceriyi geliştirebilmek için birçok becerinin desteklenmesine katkı sağlayan drama etkinliklerine sıklıkla yer vermekteyiz. Ayrıca öğrencilerin çeşitli müzik aletleri ile keyif alarak yaptıkları ritim çalışmaları sayesinde öğrencilerin arasındaki uyum artmakta ve işbirliği becerileri gelişmektedir, (MS).

4.2. İkinci Alt Probleme Yönelik Bulgular

Araştırmanın ikinci alt probleminde “Okul öncesi eğitiminde “yaşam ve kariyer” becerilerinin kazandırılmasına ilişkin görüşler nelerdir?” sorusuna cevap aranmıştır. İkinci alt probleme ilişkin bulguları belirlemek için katılımcılara; “Öğrencilere” “olumlu ve olumsuz olaylar karşısında eleştirileri olumlu karşılayabilmesinin”, “farklı görüş ve düşüncelere yönelik olumlu bir bakış açısı geliştirmenin”, “okul ve sosyal hayatlarında girişken olmasının ve kendi kendini yönetebilme becerisine sahip olmasının”, “okul ve zaman yönetimi bağlamında üretken olmalarının” ve “liderlik ve sorumluluk becerisi geliştirebilmesinin” önemi nedir? Bu becerilerin kazandırılmasında yaptığınız çalışmalar nelerdir? soruları sorulmuştur. Bu kapsamda ortaya çıkan bulgular, Tablo 4.2’de verilmiştir.

Tablo 4.2. *Eleştirileri Olumlu Karşılayabilme Becerisinin Önemi ve Yapılan Çalışmalar*

Problem durumu	Temalar	Görüş belirten sayısı
Eleştirileri Olumlu Karşılayabilmenin Önemi	Olumlu benlik algısı	6
	Psikolojik sağlamlık	6
	Empati kurabilmesi	5
	Kendine güvenmesi	4
Yapılan Çalışmalar	Drama	8
	Sanatsal çalışmalar	6
	Model olma	4
	Aile ile işbirliği	4

Öğretmenlere göre, okul öncesi öğrencilerinin Eleştirileri olumlu karşılayabilmesi olumlu benlik algısının gelişebilmesi, psikolojik olarak sağlam olabilmeleri, empati kurabilmeleri ve kendine güven duygularının gelişebilmesi açısından önemli görülmüştür.

Öğrencilerin, Olumlu ve olumsuz olaylar karşısında eleştirileri olumlu karşılayabilme becerilerinin gelişimini destekleyebilmek için, drama çalışmaları, sanatsal

çalışmalar, model olma ve gerektiğinde aile ile işbirliği yapma yönünde çalışmalar yürütüldüğü öğretmenler tarafından ifade edilmiştir.

Eleştirileri olumlu karşılayabilme becerisine sahip çocuklar psikolojik olarak daha sağlam ve kendine güvenmektedirler. Ayrıca empati becerisine sahip olmaları çatışma ortamlarının oluşmasını engelliyor. Bu beceriyi geliştirebilmek için sınıfın ilgi ve ihtiyacına göre farklı etkinlikler yapıyoruz. Sanatsal çalışmalar sonrası yaptığımız değerlendirme çalışmaları ve bu konuda özellikle öğretmenin model olması faydalı olabiliyor,(HG).

Bu yaş gurubu çocuklarda benmerkezci bir bakış açısı olduğu için eleştirileri olumlu karşılayabilme becerisi kazandırmak, olumlu benlik algısı geliştirebilmeleri, empati kurabilmeleri ve olumlu psikolojiye sahip olabilmeleri açısından önemli. Aile ile işbirliği yaparak, sınıf içi rol oynama etkinlikleri ve sosyal öğrenme yoluyla bu becerinin gelişmesi için çaba harcıyoruz,(AU).

Öğretmenlere, öğrencilerin farklı görüş ve düşüncelere yönelik olumlu bir bakış açısı geliştirmesinin fayda ve öneminin ne olduğu ve bu konuda yaptıkları çalışmaların neler olduğu sorulmuş ve elde edilen temalar Tablo 4.3'te verilmiştir.

Tablo 4.3. *Olumlu Bakış Açısı Geliştirebilmenin Önemi ve Yapılan Çalışmalar*

Problem durumu	Temalar	Görüş belirten sayısı
Olumlu Bakış Açısı Geliştirebilme	Hoşgörülü olabilmesi	8
	Empati becerisi kazanması	6
	Mutlu bir birey olabilmesi	6
	Olumlu ilişkiler kurabilmesi	5
Yapılan Çalışmalar	Örnek olay	5
	Hikaye tamamlama	4
	Drama	4
	Oyun	3

Öğretmenlere göre öğrencilerin olumlu bakış açısı geliştirebilmesi; çevresindekilere hoşgörü ile yaklaşabilmesi, empati becerisine sahip olabilmesi, mutlu bir birey olabilmesi, okul ve sosyal yaşantısında olumlu ilişkiler kurabilmesi açısından önemli görülmüştür. Ayrıca öğretmenler bu becerinin kazandırılması için; örnek olay, hikaye tamamlama, drama çalışmaları ve oyun oynama sırasında yapılan vurgular sayesinde bu becerinin gelişimine katkı sağlamaya çalıştıklarını belirtmişlerdir.

Okul öncesi dönemde çocuklar çoğunlukla farklı istek ve düşüncelere sahip oluyorlar, istekleri olmadığında ağlayıp öfke tepkileri gösterebiliyorlar, bu durum diğer çocukları da etkiliyor. Benzer durumlarda öğrencilerin hoşgörülü olabilmesi, empati kurabilmesi daha mutlu bir birey olabilmesine katkı sağlıyor. Bu beceriyi geliştirmek için hikaye tamamlama ve örnek olaylar ile görüş belirtmesini ve olaylara farklı açıdan bakabilmesini sağlamaya çalışıyorum, (TY).

Bu ve diğer becerilerin gelişimi için ailenin önemli olduğunu düşünüyorum. Eğer çocuk bu becerinin gelişimi konusunda aileden destek alamamışsa okula geldiğinde diğer çocuklarla olumlu ilişkiler kurmakta zorlanıyor çünkü çoğu zaman empati kuramadığı için hoşgörülü ve bağışlayıcı olamıyor.

Oyunlar sırasında kaybettiğinde ve sorun çıktığında bunu fırsat bilip oyunu kullanıyorum. Bunun dışında drama çalışmaları, hikaye çalışmalarını da sıklıkla bu amaç için kullanıyoruz, (EÖ)

Öğretmenler ile yapılan görüşmede öğrencilerin okul ve sosyal hayatlarında girişken olması ve kendi kendini yönetebilme becerisinin fayda ve öneminin ne olduğu ve bu beceriyi kazandırmak için ne gibi çalışmalar yaptıkları sorulmuştur. Alınan cevaplar doğrultusunda elde edilen temalar Tablo.4.4'te verilmiştir.

Tablo 4.4. *Girişkenlik ve Kendi Kendini Yönetebilme Becerisinin Önemi ve Yapılan Çalışmalar*

Problem durumu	Temalar	Görüş belirten sayısı
Girişkenlik ve Kendi Kendini Yönetebilme Becerisi	Özgüven kazanması	8
	Yeterlilik duygusunun gelişimi	8
	Toplum içinde kendini ifade edebilmesi	6
	Olumlu benlik algısı gelişimi	5
Yapılan Çalışmalar	Okul gezileri	7
	Robotik kodlama	6
	Gösteri hazırlıkları	6
	Sergi hazırlıkları	6
	Ritim çalışmaları	4

Girişkenlik ve kendini yönetebilme becerisinin önemi ile ilgili öğretmenlerin görüşleri incelendiğinde, öğrencinin özgüvenli olabilmesi, yeterlilik duygusunun gelişebilmesi, topluluk karşısında kendini ifade edebilmesi ve olumlu bir benlik geliştirebilmesi açısından değerlendirdikleri görülmüştür. Bu becerinin gelişebilmesi için öğretmenin sınıfındaki öğrencilerin yapısal özelliklerini iyi analiz etmesi gerektiği ve bu noktada her öğrencinin desteklenebilmesi için uygun fırsatın yaratılmasının önemli olduğunu belirtmişlerdir. Öğretmenler düzenledikleri okul gezileri, robotik kodlama çalışmaları, belirli gün ve haftalar için hazırlanan gösteri ve sergi çalışmaları ile çeşitli müzik aletleri yardımıyla yapılan ritim çalışmaları yürüterek bu becerinin gelişimine katkı sağladıklarını ifade etmişlerdir.

Sınıflarımızda bazı çocuklar daha girişken ve aktif iken bazıları daha çekingen ve geri planda kalmayı tercih edebiliyor. Bu durumda öğretmen olarak dengeyi sağlayabilmek çok önemli. Dolayısıyla öğrencinin özgüven kazanabilmesi ve sınıf ortamında kendini rahat ifade edebilmesi için aidiyet duygusunun gelişmesinin gerektiğini düşünüyorum. Bu anlamda sınıfça ortak amaç uğruna yapılan dans gösterisi, sergi çalışmaları ve gezi çalışmaları sayesinde öğrencinin daha girişken ve kendini yönetebilme becerisi kazanabilmesi sağlanıyor, (HB).

Okul öncesi eğitim sayesinde öğrencileri hayata karşı daha donanımlı bir şekilde hazırlamaya çalışıyoruz. Robotik kodlama, okul gezileri ve düzenlediğimiz gösteriler sayesinde çocukların daha

girişken ve kendini yönetebilme becerilerine katkı sağladığımızı gözlemliyorum. Bu sayede çocukların yeterlilik duygusu gelişiyor ve özgüvenleri artıyor, (CM).

Öğretmenlere, öğrencilerin liderlik ve sorumluluk becerisinin geliştirilmesinin fayda ve öneminin neler olduğu ve bu becerileri kazandırmak için ne gibi çalışmalar yaptıkları sorulmuştur. Görüşmeler sonucu elde edilen temalar Tablo 4.5’de verilmiştir.

Tablo 4.5. Liderlik ve sorumluluk becerisinin önemi ve yapılan çalışmalar

Problem durumu	Temalar	Görüş belirten sayısı
Liderlik ve Sorumluluk Becerisi Geliştirebilme	Yönetimsel becerilerinin gelişmesi	9
	Özgüvenli olabilme	9
	İşbirliği becerilerinin gelişmesi	6
	Toplumsal değişime uyum sağlayabilmesi	6
Yapılan Çalışmalar	Haftanın çocuğu etkinlikleri	7
	Sınıf içi görev paylaşımı	7
	Ev ödevleri	6
	İşbirlikli ortak ürün çalışmaları	6
	Drama çalışmaları	5

Liderlik ve sorumluluk becerisinin gelişmesi, öğrencilerin yönetimsel beceriler geliştirebilmesi, özgüven duygularının gelişmesi, işbirliği yapabilme becerilerinin gelişebilmesi ve toplumsal değişime uyum sağlayabilmeleri açısından önemli görülmüştür. Bu becerinin gelişimi için; haftanın çocuğu etkinliği, sınıf içi görev ve sorumluluk paylaşımları, ev ödevleri, işbirlikli ortak ürün çalışmaları ve drama çalışmaları gibi etkinliklere yer verildiği görülmüştür.

Sınıfımda yıllardır yürüttüğüm haftanın çocuğu etkinlikleri kapsamında çocuktan belli sorumlulukları yerine getirmesini bekliyorum. Bu sayede çocuk o hafta arkadaşlarına deneyler, anlatım ve paylaşımlar yaparak hem liderlik becerileri gelişiyor hem de hem de özgüveni artıyor. Ayrıca sınıf içinde her çocuğun sorumluluk almasına özen gösteriyorum. İşbirlikli çalışmalar ve drama çalışmaları sayesinde de hem sorumluluk alıyorlar hem de liderlik anlamında yönetimsel becerileri gelişiyor, (MS).

Toplumsal değişime ayak uydurabilen, sorumluluk alabilen, liderlik özelliğine sahip özgüvenli ve aynı zamanda da işbirliği yapabilen bireyler yetiştirebilmek için sınıf içinde bir çok çalışma yapıyoruz. Drama ve işbirlikli grup çalışmalarının yanında verdiğimiz ev ödevleri ve aile katılım etkinlikleri ile de bu anlamda destek veriyoruz, (FB).

Yapılan görüşmelerde öğretmenlere, öğrencilerin okul ve zaman yönetimi bağlamında üretken olmalarının hangi açılardan önemli olduğu ve bu beceriyi kazandırmak için ne gibi çalışmalar yaptıkları sorulmuş olup elde edilen veriler tematik analiz yöntemi ile çözümlenerek elde edilen temalar Tablo 4.6 da verilmiştir.

Tablo 4.6. *Öğrenme ve Yenilik Becerilerinin Kazandırılması İçin Yapılan Çalışmalar*

Problem durumu	Temalar	Görüş belirten sayısı
Okul ve Zaman Yönetimi Bağlamında Üretken Olmak	Öz disiplin kazanma	8
	Önceliklerini sıraya koyabilme	6
	Planlı olabilme	6
	Olumlu sosyal ilişkiler	4
Yapılan Çalışmalar	Model olma	7
	Aile ile işbirliği	7
	Ev ödevleri	6
	Drama çalışmaları	5

Yapılan görüşmeler sonrasında okul ve zaman yönetimi bağlamında üretken olmanın; öz disiplin kazandırmak, önceliklerini sıraya koyabilmek, planlı olabilmek ve dolayısıyla olumlu ilişkiler geliştirebilmek anlamında önemli olduğu görülmüştür. Bu beceriyi geliştirebilmek için; model olma, aile ile iş birliği yapmak, ev ödevleri vermek ve drama çalışmaları gibi etkinliklerden faydalandığı belirtilmiştir.

Okul ve zaman yönetimi bağlamında öğrencinin etkin olabilmesi için ailenin işbirliğinin ve model olabilmenin önemli olduğunu düşünüyorum. Bu anlamda ev ödevleri vererek ve drama çalışmaları yaparak öz disiplin kazanmalarına destek olup hem okulda hem de evde önceliklerini sıraya sokup ve planlı olabilmeleri için farkındalıklarını arttırmaya çalışıyorum, (ÇK).

Okul ve zaman yönetimi anlamında üretken olan çocuklar planlı olabilmeleri ve öz disipline sahip olmaları sebebiyle arkadaşlarının dikkatini çekiyor. Sınıfta etkinliklerde ve oyunlarda daha çok tercih ediliyor dolayısıyla olumlu sosyal ilişkiler kurabiliyorlar. Bu çocuklar arkadaşlarına da model oluyor, (ÖK).

Öğretmenlere, öğrencilerin Sosyal becerilere sahip olmalarının önem ve faydalarının neler olduğu ve bu beceriye sahip olmaları için ne gibi çalışmalar yaptıkları sorulmuştur. Görüşmeler sırasında elde edilen cevaplar sonrası elde edilen temalar Tablo 4.7’de verilmiştir.

Tablo 4.7. *Öğrenme ve Yenilik Becerilerinin Kazandırılması İçin Yapılan Çalışmalar*

Problem durumu	Temalar	Görüş belirten sayısı
Sosyal Becerilere Sahip Olmak	Uyum sağlama	8
	Paylaşımçı olması	7
	İşbirliği yapabilmesi	7
	Çevresine karşı Duyarlı olabilmesi	6
	Psikolojik iyi oluş	4

(devamı arkadadır)

Tablo 4.7. *Öğrenme ve Yenilik Becerilerinin Kazandırılması İçin Yapılan Çalışmalar (Devamı)*

Problem durumu	Temalar	Görüş belirten sayısı
Yapılan Çalışmalar	Akran desteği	7
	Oyun	6
	Drama	6
	Model olma	5
	Aile işbirliği	5

Öğretmenler, öğrencilerinin sosyal becerilere sahip olmalarının; özgüvenli olabilmesi, paylaşımcı olabilmesi, uyum sağlayabilmesi, çevresine karşı duyarlı olabilmesi açısından önemli olduğunu belirtmişlerdir. Bu becerinin gelişimine katkı sağlayabilmek için akran desteği, oyun, drama, model olma ile cesaretlendirme ve aile ile işbirliği çalışmaları başta olmak üzere bir çok çalışma yaptıklarını ifade etmişlerdir.

Sosyal becerilere sahip çocukların okul ve diğer ortamlara girdiklerinde daha kolay uyum sağladıklarını, daha paylaşımcı ve işbirliğine yatkın olduklarını görmekteyiz. Bu çocuklar aynı zamanda çevresine karşı da daha duyarlı oldukları için arkadaşlarının uyum sağlamasına da destek olmaktadır. Bu anlamda bu çocuklardan sosyal beceri sıkıntısı yaşayan çocukların gelişimi için akran desteği almaktayız. Ayrıca eğlenerek oynadıkları oyunlar, drama etkinlikleri ve gerek aile gerekse öğretmenin model davranışları sayesinde bu becerinin gelişimine katkı sağlamaktayız, (KG).

“Sosyal becerilerin gelişebilmesi için öğrencinin okul dışında da yaşatları ile bir araya gelebileceği sosyal ortamların olması gerekmektedir. Bu sebeple aile ile işbirliği yaparak okulda yaptığımız oyun ve drama çalışmalarına ek olarak gerek sanatsal gerek sportif anlamda yürütülebilecek faaliyetler için yönlendirmeler yapmaktayız. Sonuç olarak bu çocukların uyum becerileri, işbirliği yapma becerileri gelişmekte. (MS).

4.3. Üçüncü Alt Probleme Yönelik Bulgular

Araştırmanın üçüncü alt probleminde “Okul öncesi eğitiminde “Bilgi, Medya ve Teknoloji” becerilerinin kazandırılmasına ilişkin görüşler nelerdir?” sorusuna cevap aranmıştır. Üçüncü alt probleme ilişkin bulguları belirlemek için katılımcılara; “bilgi ve iletişim teknolojileri ile özdeşleşen çağımızda öğrenciler için güncel okur yazar olmanın”, önemi nedir? Bu becerilerin kazandırılmasında yaptığınız çalışmalar nelerdir? soruları sorulmuştur. Bu kapsamda ortaya çıkan bulgular, Tablo 4.8’de verilmiştir.

Okul öncesi öğretmenlerine bilgi ve iletişim teknolojileri ile özdeşleşen çağımızda, öğrenciler için güncel okuryazarlıkların öneminin ne olduğu, medya okuryazarlığı ile bilgi ve iletişim teknolojileri bağlamında ne gibi çalışmalar yaptıkları sorulmuş ve görüşmeler sırasında alınan cevaplar doğrultusunda temalar belirlenmiştir. Belirlenen temalar Tablo 4.8’de verilmiştir.

Tablo 4.8. *Güncel Okuryazarlıkların Önemi Becerilerinin Kazandırılması İçin Yapılan Çalışmalar*

Problem durumu	Temalar	Görüş belirten sayısı
Güncel	Medyayı doğru kullanma	9
Okuryazarlıkların Önemi	Zararlı içeriklerden korunabilme	9
	Doğru bilgiye ulaşabilme	6
Medya Okuryazarlığı Bağlamında Yapılan Çalışmalar	Hikaye okuma	8
	Bilgilendirme çalışmaları	7
	Aile ile işbirliği	6
	Drama	6
Bilgi ve İletişim Teknolojileri Okuryazarlığı Bağlamında Yapılan Çalışmalar	Robotik kodlama	11
	Bilgilendirme çalışmaları	8
	Model olma	8
	Aile ile işbirliği	7

Öğretmenlere göre bilgi ve iletişim teknolojileri ile özdeşleşen çağımızda, öğrenciler için güncel okuryazarlıkların medyayı doğru kullanabilme, zararlı içeriklerden korunabilme ve doğru bilgiye ulaşabilme konuları açısından farkındalık kazanabilmeleri için önemli olduğu görülmüştür. Öğretmenler teknolojik gelişmelerin hızla ilerlediği günümüzde öğrencilerin çağa ayak uydurabilmeleri ve bilinçli birer kullanıcı olabilmeleri için bu konunun dikkatle ele alınması gerektiği üzerinde durmuşlardır.

Çocuklar günümüzde teknoloji ile küçük yaşlarda tanışıyor ve özellikle zararlı içerikleri ayırt etmekte yeterince bilgili değiller. Bu sebeple verilecek eğitim sayesinde öğrencilerimizin medyayı doğru kullanmayı öğrenmesi ve zararlı içeriklerden korunabilmesini sağlayabiliriz, (TY).

“Medya aracılığı ile öğrenciler birçok bilgiye rahatlıkla ulaşabiliyor ancak doğru ve yanlış bilgiyi ayırt edebilmeleri, gelişimlerini sekteye uğratabilecek ve onlara zarar verebilecek medya içeriklerinden korunabilmeleri için güncel okuryazarlık eğitimlerinin önemli olduğunu düşünüyorum, (HB).

Öğretmenler ile yapılan görüşmede okul öncesi öğrencilerine medya okuryazarlığı becerisini kazandırabilmek için yaptıkları çalışmalar soruldu. Öğretmenler konu ile ilgili hikâye kitapları okuma, bilgilendirme çalışmaları, aile ile işbirliği ve drama çalışmaları yaptıklarını söylemişlerdir.

Küçük yaş grubu olduğu için konu ile ilgili bilgilendirme çalışmaları yapıyoruz ancak bu çalışmaların etkili olabilmesi için aile desteği alınması gerekiyor. Aile ile işbirliği yaparak hem okul hem de ev ortamında tutarlılık sağlandığı için amacımıza ulaşmamız kolaylaşıyor, (DK).

Medya okuryazarlığı anlamında en savunmasız öğrenci grubu okul öncesi çocukları. Bu sebeple öğrencilerimize bu beceriyi kazandırabilmek için aile ile işbirliği yapıyoruz. Ayrıca drama çalışmaları

ve uygun içerikteki hikaye kitapları okuyup sonrasında kitap hakkında konuşarak öğrencilerimizi destekliyoruz, (EÖ).

Görüşme sırasında öğretmenlere bilgi ve iletişim teknolojileri okuryazarlığı bağlamında yaptıkları çalışmaların neler olduğu sorulmuştur. Bu anlamda robotik kodlama, bilgilendirme çalışmaları, model olma ve aile ile işbirliği çalışmaları yürüttüklerini söylemişlerdir.

teknolojik cihazların cazip yönü ile erken yaşta tanışan öğrencilerimizin bu yaşta dahi bağımlı olabildiklerini gözlemliyoruz. En yakın sosyal çevresinden sosyal öğrenme yolu ile bu cihazları rahatlıkla kullanmayı öğrenebiliyorlar. Bu sebeple öğretmen ve ailenin öğrenciye doğru model olması çok önemli. Aile işbirliği ile ailenin de desteğini almaya gayret ediyoruz. Ayrıca robotik kodlama ile bilgi teknolojilerini doğru kullanabilmeleri konusunda farkındalıklarını arttırmaya çalışıyoruz,(DG).

Öğrencilere bilgi ve iletişim teknolojilerini doğru kullanabilmeleri yönünde destek olabilmek için öğrencilerin eğlenerek daha kolay farkındalık kazandıklarını deneyimlediğim için drama çalışmalarına yer veriyorum. Ayrıca bu anlamda okul Psikolojik danışmanımızdan gerektiğinde destek alarak bilgilendirme çalışmaları yapıyoruz, (ÇK).

Okul öncesi eğitim öğrencilerin yaşam becerileri kazanabilmesi ve hayata karşı daha güçlü bir tavır sergileyecek donanıma sahip olabilmesi için ilk tohumların ekildiği kurumlardır. Bu kurumlarda görev alan öğretmenlerin de bu bilince sahip olması gerekmektedir. Okul hayatına başlayan çocuk ailenin korunaklı ortamından çıkarak dış dünya ile yüz yüze gelmeye başlıyor, daha çok uyarıcıya maruz kalıyor. Bu uyarıcılar bazen olumlu bazen de olumsuz olabiliyor, dolayısıyla bireyselleşme yolunda önemli adımlar atıyor. Doğru dokunuşlar ve destek sayesinde, küreselleşen ve değişen dünya koşullarına uyum becerileri geliştiği gibi, topluma faydalı, psikolojik olarak sağlam ve mutlu bireyler olarak yaşamlarını sürdürebiliyor.

BEŞİNCİ BÖLÜM: TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde, araştırmada elde edilen bulgular doğrultusunda ulaşılan sonuçlara ve bu sonuçlara dayalı olarak yapılan önerilere yer verilmiştir.

5.1 Tartışma ve Sonuç

Bu araştırmada Okul öncesi kurumlarda çalışan öğretmenlerin öğrencilerine kazandırmaya çalıştığı 21.yy becerilerinin neler olduğu belirlenmeye çalışılmıştır. Bilim ve teknolojik gelişmelerin hızla ilerlediği, toplumsal değişmelerin fazlaştığı günümüz koşullarında eğitim öğretim anlayışındaki dönüşüme öğretmenlerin ayak uydurabilmek için kendilerini geliştirmeye çaba harcadıkları, yeniliklere açık oldukları ve teknolojik donanım açısından da gelişmeleri takip ettikleri görülmüştür.

P21 beceriler çerçevesi açısından öğretmenlerin 21.yy becerilerini öğrencilerine kazandırılmasını önemli gördükleri ve bu bilince sahip olarak çalışmalar yaptıkları anlaşılmıştır. Okul öncesi öğretmenlerinin öğrencilerine kazandırmaya çalıştığı beceriler: Öğrenme ve Yenilik Becerileri, Yaşam ve Kariyer Becerileri ve Bilgi, Medya ve Teknoloji Becerileri olmak üzere üç ana başlık altında gruplandırılmış ve her bir başlık kendi içinde yer alan beceriler açısından incelenmiştir. Bu bağlamda gelişen ve değişen yüzyıla bağlı olarak farklılaşan öğrenci profili, teknolojik gelişmelerin hızlanması, toplumsal ihtiyaçların farklılaşması ile okul öncesi eğitim kurumları üzerindeki etkisi ve okul öncesi öğretmenlerinin değişen rolleri üzerinde durulmuştur. Görüşmeler sonucunda elde edilen verilere göre öğretmenlerin geleneksel eğitim anlayışıyla kıyaslandığında sorumluluklarının arttığı ve görevsel rollerinin değiştiği bulgularına ulaşılmıştır. Ayrıca okul öncesi öğretmenlerinin yaptığı çalışmaların ve çağa uyum sağlayabilmek için gelişime açık tutum sergilemelerinin öğrencilerin ve okul öncesi eğitim kurumlarının gelişimine önemli katkı sağladığı söylenebilir.

Araştırma çerçevesinde gerçekleştirilen yüz yüze görüşmeler sırasında öğretmenlere öğrencilerin öğrenme ve yenilik becerisi, bilgi, medya ve teknoloji becerileri ve yaşam kariyer becerileriyle ilgili sorular sorulmuş alınan yanıtlara ilgili konularda içerik analizi yapılarak öğretmenlerin bahsedilen konular hakkındaki düşüncelerine ait temalar belirlenmiş ve gruplandırılmıştır.

Öğretmenlerin görüşme sorularına verdiği cevaplar çoğunlukla birkaç başlık altında derlenmiştir. Öğrenme ve yenilik becerileri ana başlığı altında, eleştirel düşünme ve problem

çözme becerilerinin kazandırılmasının öğrencilere sorunlara farklı açılardan bakabilmeleri ve karşılaştıkları problemlere çözüm sağlayabilmeleri anlamında önemli olduğu görülmüştür. Bu becerilerin öğrencilere kazandırılabilmesi için çoğu öğretmenin, drama, stem çalışmaları, hikaye tamamlama, deneysel çalışmalar, robotik kodlama, beyin fırtınası ve akıl oyunları gibi etkinliklere yer verdiği belirlenmiştir.

Yapılan araştırma sonucunda öğretmen görüşleri incelendiğinde çoğu öğretmen açısından, öğrencilere iletişim kurma becerisinin kazandırmanın sağlıklı sosyal ilişkiler kurabilmeleri ve dil gelişimine katkı sağlaması açısından önemli ve değerli olduğu görülmüştür. İletişim kurma becerisini öğrencilerine kazandırmak için öğretmenlerin geleneksel oyunlar oynattığı, gezi gözlem çalışmaları yaptığı ve model olma yönünde tavırlar sergilediği görülmüştür.

Araştırma kapsamında gerçekleştirilen görüşmeler ışığında öğrencilerin arkadaşları, öğretmenleri ve sosyal çevresinde yer alan diğer kişilerle iş birliği yapmasının farklı fikirlere saygı duyabilmesi, sorumluluk duygusunun gelişmesi ve öğrenciler arasındaki bağın güçlenmesi açısından etkili olduğunu ortaya çıkarmıştır. Bu sayede öğretmenlerin daha ılımlı ve uyumlu bir sınıf ortamı sağladıkları için verimi, motivasyonu ve aidiyet duygularını arttıracığı düşünülmektedir. İşbirliği yapabilme becerisini kazandırabilmek için Grup çalışmaları, ritim çalışmaları ve drama çalışmaları yaptıkları anlaşılmıştır.

Yaşam ve kariyer becerisine ilişkin sorulara verilen yanıtlar incelendiğinde öğretmenlerin, öğrencilerinin eleştirilere karşı olumlu karşılayabilmelerinin, olumlu benlik algısı gelişimi, psikolojik olarak sağlam olabilmeleri ve kendilerine güvenebilmeleri açısından önemli olduğu belirlenmiştir. Bu becerinin gelişimi için öğretmenlerin çoğunun drama, sanatsal çalışmalar, model olma ve aile ile işbirliği çalışmalarına yer verdiği anlaşılmıştır.

Araştırmada olumlu bakış açısı geliştirebilen öğrencilerin birbirlerine karşı daha hoşgörülü davrandığı, empati becerisi geliştirebildikleri, olumlu ilişkiler kurdukları ve dolayısıyla da daha mutlu bir birey olabildikleri anlaşılmıştır. Bu becerinin gelişiminin önemini vurgulayan öğretmenlerin çoğunun örnek olay, hikaye tamamlama, drama ve oyun etkinlikleri ile öğrencilerine katkı sağladıkları anlaşılmıştır.

Araştırmada, girişken ve kendi kendini yönetebilen bir öğrencinin daha özgüvenli olduğu, yeterlilik duygusunun geliştiği, topluluk önünde kendini daha rahat ifade edebildiği ve olumlu benlik algısı geliştirebildiği öğretmenler tarafından dile getirilmiştir. Bu becerinin

gelişimine katkı sağlamak için çoğu öğretmenin okul gezileri düzenleyerek öğrencilerinin farklı ortamlarda daha rahat olmasını sağladığı, robotik kodlama yoluyla donanımlarını geliştirdikleri, düzenlene gösteriler ile sergiler ve ritim çalışmaları ile ön plana çıkmalarına destek oldukları anlaşılmıştır.

Araştırmada liderlik ve sorumluluk becerisi geliştirebilen çocukların daha özgüvenli olduğu, yönetsel becerilere sahip oldukları ve toplumsal değişime daha kolay uyum sağlayabildikleri öğretmenler tarafından ifade edilmiş ve önemli görülmüştür. Bu beceriyi kazandırmak için, haftanın çocuğu etkinliği, sınıf içi görev paylaşımları, ev ödevleri, işbirlikli çalışmalar ve drama çalışmalarına yer verdikleri belirlenmiştir.

Araştırmada öğrencilerin okul ve zaman yönetimi bağlamında üretken olmalarının öz disiplin kazanmalarına, önceliklerini sıraya koyabilmelerine, daha planlı olabilmelerine ve olumlu sosyal ilişkiler geliştirebilmelerine katkı sağladığı için önemli olduğu ortaya çıkmıştır. Günümüzde en değerli şeyin zaman olduğunu vurgulayan öğretmenler zaman yönetimini konusunda sıkıntı yaşayan çocukların okula geç geldiklerini ve etkinliklerin tamamlanması konusunda zorlandıklarını belirtmişlerdir. Bu becerinin öğrencilere kazandırılması için öğretmenin de planlı davranarak model olması gerektiğini vurgulayarak aile ile işbirliği yaptıklarını, ev ödevleri verdiklerini ve drama çalışmaları yaptıklarını belirtmişlerdir.

Görüşmeler, öğrencilerin sosyal becerilere sahip olabilmesinin, uyum sağlayabilmesi, paylaşımcı olabilmesi, işbirliği yapabilmesi ve çevresine karşı daha duyarlı olabilmesi sonucunda psikolojik iyi oluşuna katkı sağlaması açısından önemli olduğunu ortaya çıkartmıştır. Bu anlamda öğrencilerin sosyal becerilere sahip olmasının diğer tüm alanlarda gelişebilmesine katkı sağlayacağı üzerinde duran okul öncesi öğretmenleri bu bilinçle hareket ettiklerini ve bu konuyu hassasiyetle ele aldıklarını belirtmişlerdir. Bu becerini gelişmesini önemli bulan okul öncesi öğretmenlerinin akran destekli çalışmalar, oyun, drama, model olma ve aile işbirliği çalışmaları yaparak öğrencilerine katkı sağladıkları anlaşılmıştır.

Görüşmeler sırasında okul öncesi öğretmenlerine yöneltilen Bilgi, Medya ve Teknoloji Becerilerine ilişkin sorulardan elde edilen bulgular şu şekildedir: Bilgi ve Teknoloji çağını yaşadığımız günümüz koşullarında öğrencilerin bilgi okuryazarlığı becerisine sahip olmasının doğru bilgiye ulaşması, zararlı içeriklerden korunması ve medyayı doğru kullanabilmesine olanak sağlaması açısından önemli görüldüğü

anlaşılmaktadır. Öğrencilerin medya okuryazarlığı becerisinin gelişmesinin medyadaki bilgi kirliliğinden korunabilmesi açısından önemli olduğunu vurgulayan öğretmenlerin çoğunun aile ile işbirliği yapmaya, öğrencilerine rol model olmaya, bilgilendirme anlamında Rehberlik servisi ile işbirliği yapmaya yönelik çalışmalar yaptığı belirlenmiştir.

5.2.Öneriler

Okul öncesi öğretmenlerinin öğrencilerine kazandırmaya çalıştığı 21.yy becerilerinin neler olduğunun incelendiği bu çalışmada, öğretmen görüşleri ışığında öğrencilerin 21. yy becerilerine sahip olmasının hangi açılardan önemli görüldüğü ve bu becerilerin öğrencilere kazandırılması için hangi çalışmaların yapıldığı belirlenmiştir. Öğretmenlerin 21.yy becerilerinin öğrencilere kazandırılması bağlamında belirttiği görüşler ve yaptıkları çalışmalara yönelik çıkan sonuçlara uygun olarak aşağıdaki öneriler sunulabilir.

1. Değişen çağ koşullarına ayak uydurma konusunda, öğretmenlerin öğrenci ihtiyaçlarını karşılayabilmeleri için daha donanımlı hale getirilmesi gerekmektedir. 21. yy becerileri konusunda öğretmenlere hizmet içi eğitimler ya da kurslar aracılığı ile ulaşılmasının faydalı olacağı düşünülmektedir.

2. Okulda yapılan çalışmaların tutarlılığı ve devamlılığı için aile desteğinin önemli görüldüğü öğretmenler tarafından vurgulanmıştır. Bu anlamda yapılacak aile eğitimleri sayesinde öğrencilerin söz konusu becerileri geliştirerek toplum içinde daha etkin bireyler olarak yer alabilmeleri mümkün olacaktır.

3. Yapılan çalışma sonucunda okul öncesi eğitimin önemi bir kez daha ortaya çıkmıştır. Bu sebeple okul öncesi eğitim kurumlarının artırılması ve verilen eğitimin kalitesini artabilmesi için okul öncesi eğitim kurumlarının daha donanımlı hale getirilmesinin önemli olduğu düşünülmektedir.

4. Teknolojik gelişmelerin hızına yetişmekte zorlandığımız günümüz koşullarında okul öncesi eğitim kurumlarındaki öğrencilerin bu konuda bilinçlendirilmesi yönünde yapılan çalışmaların etkililiğinin ve yeterliliğinin belirlenebilmesi amacıyla araştırmalar yapılması önerilebilir.

5. Bu çalışmada öğrencilere kazandırılmaya çalışılan 21. Yy becerileri p21 Beceriler Çerçevesi referans alınarak gerçekleştirilmiştir. Farklı beceriler çerçevesinden yapılan çalışmalar incelenebilir.

6. Bu çalışmada okul öncesi öğretmenlerinin görüşlerine dayanarak, okul öncesi öğrencilerine kazandırılmaya çalışılan beceriler ele alınmıştır. Diğer kademelere yönelik olarak çalışmaların yapılması eksiklerin belirlenebilmesi ve eğitim öğretim programlarının buna göre düzenlenebilmesi adına faydalı görülmektedir.

KAYNAKÇA

- Alisinanoğlu, F. ve Kesicioğlu, O.S. (2010). Okul öncesi dönem çocuklarının davranış sorunlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi: Giresun İli Örneği. *Kuramsal Eğitimbilim*, 3 (1), 93-110.
- Alkoç, N. (2020). *Okulöncesi Öğretmen Adaylarının 21.Yüzyıl Öğrenen Becerileri İle Eleştirel Düşünme Eğilimleri Arasındaki İlişkinin İncelemesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kafkas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kars.
- Aral, N., Baran, G., Bulut, İ., Çimen, S. (2001). *Çocuk Gelişimi 1- 2*. İstanbul: YA-PA.
- Aydın, A. (2006). *Eğitim ve öğretimde etik*. Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Barfield, A. (2016). Collaboration. *Elt Journal*, 70(2), 222-224
- Başar, S. (2018). *Fen Bilimleri Öğretmen Adaylarının Fende Matematiğin Kullanımına Yönelik Özyeterlik İnançları, 21.Yüzyıl Becerileri ve Aralarındaki İlişkinin İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Benner, S. M. & Hatch, J. A. (2010). From the editors: Preparing early childhood educators for 21st century children. *Journal of Early Childhood Teacher Education*, 31(2), 103–105
- Cansoy, R. (2018). Uluslararası çerçevelere göre 21.yüzyıl becerileri ve eğitim sisteminde kazandırılması. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 7(4), 3112–3134.
- Conley, M. (2008). Cognitive strategy instruction for adolescents: What we know about the promise, what we don't about the potential. *Harvard Education Review*, 78 (1), 84- 106.
- Cüceloğlu, D. (1997). *İnsan Ve Davranışı-Psikolojinin Temel Kavramları*. İstanbul: Remzi Kitapevi.
- Çepni, S., Bacanak, A. Ve Küçük, M. (2003). Fen Eğitiminin Amaçlarında Değişen Değerler: Fen- Teknoloji- Toplum. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 1 (4), 7-29
- Çetin, M., ve Çetin, G. (2021). 21. Yüzyıl Becerileri Açısından MEB Okul Öncesi Eğitim Programına Eleştirel Bir Bakış. *Yaşadıkça Eğitim*, 35(1), 235-255.
- Dağhan, G., Nuhoglu Kibar, P., Menzi Çetin, N., Telli, E. ve Akkoyunlu, B. (2017). Bilişim teknolojileri öğretmen adaylarının bakış açısından 21. yüzyıl öğrenen 66 ve öğretmen özellikleri. *Eğitim Teknolojisi Kuram ve Uygulama*, 7(2), 215- 235
- Dede, C. (2009). Comparing frameworks for “21st century skills”. Retrieved from: http://www.watertown.k12.ma.us/dept/ed_tech/research/pdf/ChrisDede.pdf sayfasından erişilmiştir.
- Dinler, H., Simsar, A. ve Yalçın, V. (2021). 3-6 Yaş çocukların 21. yüzyıl becerilerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi. *e-Kafkas Journal of Educational Research*, 8 (2), 281-303

- Dion, K. K., & Berscheid, E. (1974). Physical attractiveness and peer perception among children. *Sociometry*, 37(1), 1–12.
- Elçi, S. (2021). *Öncesi dönem çocuklarının 21. Yüzyıl becerileri ile rekabet stilleri arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Malatya.
- Eğmir, E. ve Çengelli, S. (2020). Öğretmenlerin 21. yüzyıl öğretim becerilerinin yansıtıcı düşünmeyi uygulama becerilerini yordama gücü. *Journal of History School*, 45, 1045-1077.
- Ergün, M. (2005). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*, Nitel Araştırma. <http://www.egitim.aku.edu.tr/nitelarastirma.ppt#256,1>, sayfasından erişilmiştir.
- Eryılmaz, S. ve Ulusoy, Ç. (2015). 21. yüzyıl becerileri ışığında FATİH projesi değerlendirmesi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 35(2), 209–229.
- Estes, J.S. (2016). *Teacher Preparation Programs and Learner-Centered Technology Integrated Instruction*, Handbook of Research on Learner Centered Pedagogy in Teacher Education and Professional Development. Park University: USA.
- Fong, L. L., Sidhu, G. K. & Fook, C. Y. (2014). Exploring 21st century skills among postgraduates in malaysia. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 123, 130–138.
- Gülay, H., ve Ekici, G. (2010). MEB Okul Öncesi Eğitim Programının çevre eğitimi açısından analizi. *Türk Fen Eğitimi Dergisi*, 7(1), 74-84.
- Haladyna, T. M. (1997). *Writing Test İtem To Evaluate Higher Order Thinking*. USA: Allyn and Bacon.
- Hamarat, E. (2019). 21. yüzyıl becerileri odağında Türkiye'nin eğitim politikaları (In focus on 21st century skills Turkey's education policy). *SETA Analiz*, 272.
- Helm, J. H. & Katz, L. G. (2001). *Young investigators: The project approach in the early years*. New York, NY: Teachers College Press.
- Hinitz, B. F. (2013). Introduction. B.F. Hinitz (Ed.) *The hidden history of early childhood education* (s.1-4) içinde. New York, NY: Routledge
- Holloway, I., & Wheeler, S. (1996). *Qualitative research for nurses*. Oxford: Blackwell Science Ltd.
- Kahraman, Ü. ve Çelik, K. (2017). PISA 2012 sonuçlarının bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Journal of Human Sciences*, 14(4), 4797–4808.
- Kale, M. (2010). *Eğitimin temel kavramları*. (Ed.). E. Karip, Eğitim Bilimine Giriş, Ankara: Pegem Akademi Yayınları

- Kaya, A. (2020). Sınıf Öğretmeni Adaylarının 21. Yüzyıl Becerileri Kapsamında Girişimcilik Becerilerinin İncelenmesi, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Çanakkale.
- Kerdthaworn, P. & Chaichomchuen, S. (2021). A Learning model of STEM Education on cloud computing technology, to promote learning and innovation skills for students practicing teachers. *Journal of Physics: Conference Series*, 1835, 1–10.
- Kurudayıoğlu, M. ve Tüzel, A.G. (2010). 21. Yüzyıl Okuryazarlık Türleri, Değişen Metin Algısı ve Türkçe Eğitimi, *Türklük Bilimi Araştırmaları*, 28, 283-298.
- Küleğel, S. (2020). *Çevre Eğitimine Dayalı Fen, Teknoloji, Mühendislik, Matematik Temelli Etkinliklerin Özel Yetenekli Öğrencilerin 21. Yüzyıl Becerilerini Geliştirmesine Yönelik Araştırma*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Yıldız Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Laar, E. Van, Deursen, A. J. A. M. Van, Dijk, J. A. G. M. Van ve Haan, J. De. (2017). The relation between 21st-century skills and digital skills: A systematic literature review. *Computers in Human Behavior*, 72, 577–588.
- Lascarides, V. C & Hinitz, B. F. (2000). *History of early childhood education*. New York, NY: Falmer Press.
- Levy, F. & Murnane, R. J. (2004). Education and the changing job market. *Educational Leadership*, 62(2), 80-83.
- Livatyalı, H. (2011). *Okul ve okulda zaman yönetimi*. (Edt. Gürsel M.), Konya: Eğitim Akademi.
- Metusalem R. & Belenky D.M., DiCerbo K. (2017), *Skills for today: what we know about teaching and assessing communication*. London: Pearson.
- Milli Eğitim Bakanlığı, (2008). *Öğretmen Yeterlikleri: Öğretmenlik Mesleği Genel Ve Özel Alan Yeterlikleri 2. Parça*. Ankara: Devlet Kitapları.
- Milli Eğitim Bakanlığı. (2011). *MEB 21. yüzyıl öğrenci profili*. Ankara, Milli Eğitim Bakanlığı Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı (EARGED).
- Milli Eğitim Bakanlığı [MEB] (2013). Okul öncesi eğitimi programı. <https://tegm.meb.gov.tr/dosya/okuloncesi/ooproram.pdf> sayfasından erişilmiştir.
- O’Neal, L. J., Gibson, P., & Cotten, S. R. (2017). Elementary school teachers’ beliefs about the role of technology in 21st-century teaching and learning. *Computers in the Schools*, 34(3), 192-206.
- Özcan, M. (2013). *Okulda üniversite: Türkiye’de öğretmen eğitimini yeniden yapılandırmak için bir model önerisi*. İstanbul: TÜSİAD.
- Palfrey, J.G. & Gasser, U. (2013). *Born Digital, Understanding The First Generation Of Digital Natives*, Basic Books.

- Parette, H. P., Quesenberry, A. C. & Blum, C. (2010). Missing the boat with technology usage in early childhood settings: A 21st century view of developmentally appropriate practice. *Early Childhood Education Journal*, 37, 335–343.
- Partnership For 21st Century Skills, (P21). (2013). *Framework For 21st Century Learning*. URL: <http://21stcenturyskillsbook.com/>. Sayfasından erişilmiştir.
- Pehlivan, D. (2006). Okul Öncesi Eğitim Alan Ve Almayan Öğrencilerin İlkokuma Yazmaya Geçiş Sürecinin, Öğretmen Ve Öğrenci Görüşleri Doğrultusunda Değerlendirilmesi (Nitel Bir Araştırma). Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Rosen, D. (2006). *Emerging Research Agenda for Technology and Young Children*. In C. Crawford, R. Carlsen, K. McFerrin, J. Price, R. Weber & D. Willis (Eds.), *Proceedings of SITE 2006--Society for Information Technology & Teacher Education International Conference* (pp. 4287-4291). Orlando, Florida, USA: Association for the Advancement of Computing in Education (AACE).
- Rosen, D. B. & Jaruszewicz, C. (2009). Developmentally appropriate technology use and early childhood teacher education. *Journal of Early Childhood Teacher Education*, 30(2), 162–171.
- Sezgin, E. Y. (2018). Okulöncesi dönemde yaşam becerileri. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 5(12), 710–719.
- Sylva, K., Sammons, P., Melhuish, E., Siraj, I. & Taggart, B. (2020). Developing 21st century skills in early childhood: the contribution of process quality to selfregulation and pro-social behaviour. *Zeitschrift fur Erziehungswissenschaft*, 23, 465–484.
- Shackelford, R. (2007). Technological literacy: A new basic for inclusion in the university's core curriculum. *University College Cork*, Ireland.
- Singh, H. & Gera, M. (2015). Strategies for development of life skills and global competencies. *International Journal of Scientific Research*, 4(6), 760–763.
- Sungur, N. (1999). *Yaratıcı Düşünce*. İstanbul: Evrim Yayınevi.
- Sulistyaningsih, Sulam, K., Syakur, A. & Musyarofah, L. (2019). The implementation of 21st century skills as the new learning paradigm to the result of student's career and life skills. *Magister Scientiae*, 2(46), 228–237.
- Surowiecki, J. (2005). *The Wisdom Of Crowds*. Anchor Books: USA.
- Sylva, K., Pastori, G., Lerkkanen, M. K., Ereky-Stevens, K. & Slot, P. (2016). *Integrative report on a culture sensitive quality and curriculum framework*. https://eccc.org/fleadmin/careproject/Publications/reports/D2_4_Integrative_Report_wp2_FINAL.pdf sayfasından erişilmiştir.

- Trilling, B. & Fadel, C. (2009). *21st Century Skills: Learning for Life in Our Times*. San Francisco: Jossey-Bass.
- Tuğluk, M. N. ve Özkan, B. (2019). MEB 2013 Okul Öncesi Eğitim Programının 21. Yüzyıl Becerileri Açısından Analizi. *Temel Eğitim*, 1 (4), 29-38.
- Tuğrul, B. (2006). Okul Öncesi Dönemde Düşünme Becerilerinin Gelişmesinde Yaratıcı Bir Süreç Olarak Drama. *Yaratıcı Drama Dergisi*, 1 (2), 67-79
- Türkünlü, D. (2000). Eğitimbilim Araştırmalarında Etkin Olarak Kullanılabilecek Nitel Bir Araştırma Tekniği: Görüşme. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 24(24), 543-559.
- Voogt, J., & Roblin, N. P. (2012). A comparative analysis of international frameworks for 21st century competences: Implications for national curriculum policies. *Journal of Curriculum Studies*, 44(3), 299-321.
- Yıldırım, A., ve Şimşek, H. (2008). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. (6. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yüksel, S. (2015). Öğretmen yetiştirme politikalarında dönüşüm: 21. yy öğretmenini yetiştirme. *Türkiye Özel Okullar Birliği Dergisi*, 32, 23-28
- Zembat, R. (1992). Okul öncesi eğitim kurumlarında yönetim ve yönetici özellikleri. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Marmara Üniversitesi, İstanbul.

EKLER**EKLER**

Ek:1 İzin ve Görüşme Formu

T.C.
DENİZLİ VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : E-16605029-44-43325330

11/02/2022

Konu : Anket Uygulama İzni

VALİLİK MAKAMINA

İlgi : Pamukkale Üniversitesi Rektörlüğünün 02.02.2022 tarihli ve 163263 sayılı yazıları.

Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Yönetimi (İ.Ö.) Tezsiz Yüksek Lisans Programı öğrencisi Ayşe GÜNEY MANAVOĞLU, "Okul Öncesi Öğretmenlerinin Öğrencilerine Kazandırmaya Çalıştığı 21. Yüzyıl Becerileri" konulu proje çalışmasına yönelik hazırlanmış olduğu anket/ölçek formlarını İlgi yazı gereği Müdürlüğümüze bağlı Denizli İli Merkezefendi ve Pamukkale ilçelerinde bulunan anaokullarında görev yapan öğretmenlere uygulamak istemektedir.

Yukarıda adı geçen müracaat ile ilgili (Lisans/Lisansüstü/Doktora) öğrencileri ve Öğretim Görevlilerinin ilgi yazıları ekinde belirtmiş oldukları okullarda, (Ortaöğretim/İlköğretim/Okulöncesi) konuları ile ilgili anket çalışmalarının 2020/2 Nolu "Araştırma Uygulama İzinleri" Genelgesinde belirtilen esaslar gereğince; Okul ve kurumların eğitim-öğretim faaliyetlerini aksatmayacak şekilde 2021/2022 eğitim-öğretim yılı içinde denetimi ilçe millî eğitim müdürlükleri ve okul/kurum idaresinde olmak üzere, kurum faaliyetlerini aksatmadan, gönüllülük esasına göre, onaylı bir örneği Müdürlüğümüzde muhafaza edilen ve uygulama sırasında da mühürlü ve imzalı örnekten çoğaltılan veri toplama araçlarının uygulanması, ilgili genelgenin 28. Maddesi ve "Araştırma İzni Başvuru Taahhütnamesi"nin 16. Maddesi gereği **sonuç raporunun çalışma bitiminden itibaren 30 gün içerisinde kurumunuz aracılığı ile gönderilmesi** Müdürlüğümüze uygun görülmüştür.

Olurlarınıza arz ederim.

Süleyman EKİCİ
İl Millî Eğitim Müdürü

OLUR
11/02/2022
Hakkı ÜNAL
Vali a.
Vali Yardımcısı

T.C.
DENİZLİ VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE

Kurumunuzca Müdürlüğümüzden talep edilen araştırma isteklerine ait Makam Onayı ve Müdürlüğümüzce Onay verilen anket formları ekte gönderilmiştir.

Gereğini rica ederim.

Hakkı ÜNAL
Vali a.
Vali Yardımcısı

Ek:

1-Anket Formları

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Adres : M.Akif Ersoy Mah. 29 Ekim Bulv.No:174/1
Merkezefendi/DENİZLİ
İnternet Adresi: <http://denizli.meb.gov.tr>
E-Posta: ab20@meb.gov.tr
Kep Adresi : meb@hs01.kep.tr

Belge Doğrulama Adresi : <https://www.turkiye.gov.tr/meb-ebys>
Bilgi için: Hüseyin ERKOÇ-V.H.K.İ. / Sefa GELMİŞ-Şef
Telefon No : 0 (258) 234 20 95
Faks : 0 (258) 234 20 99

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden 65ff-297b-39d9-9abb-f556 kodu ile teyit edilebilir.

Evrak İsmi ve Sayısı: 31.01.2022-E.162377

Sayın Katılımcımız

Katılacağınız bu çalışma "Okul Öncesi Öğretmenlerinin Öğrencilerine Kazandırmaya Çalıştığı 21. Yüzyıl Becerileri" adıyla, Ayşe GÜNEY MANAVOĞLU tarafından 10/01/2022-31/06/2022 tarihleri arasında yapılacak bir araştırma uygulamasıdır.

Araştırmanın Hedefi: Okul Öncesi Öğretmenlerinin Öğrencilerine Kazandırmaya Çalıştığı 21. Yüzyıl Becerilerini belirleyerek akademik katkı sağlamaktır.

Araştırmanın Nedeni: Proje çalışması

Araştırmanın Yapılacağı Yerler: Denizli İli Merkezefendi ve Pamukkale İlçeleri

Araştırma Uygulaması: Görüşme formu

Araştırma T.C. Milli Eğitim Bakanlığı ve okul/kurum yönetiminin izni ile gerçekleştirilmektedir. Araştırma uygulamasına katılım tamamen gönüllülük esasına dayalı olmaktadır. Çalışmada sizden kimlik belirleyici hiçbir bilgi istenmemektedir. Cevaplar tamamen gizli tutulacak ve sadece araştırmacılar tarafından değerlendirilecektir. Veriler sadece çalışmada kullanılacak ve üçüncü kişilerle paylaşılmayacaktır.

Uygulamalar, kişisel rahatsızlık verecek sorular ve durumlar içermemektedir. Ancak katılım sırasında sorulardan ya da herhangi bir başka nedenden rahatsız hissederseniz cevaplama işini yarıda bırakabilirsiniz.

Katılımı onaylamadan önce sormak istediğiniz herhangi bir konu varsa sormaktan çekinmeyiniz. Çalışma bittikten sonra bizlere telefon veya e-posta ile ulaşarak, soru sorabilir, sonuçlar hakkında bilgi isteyebilirsiniz. Saygılarımızla,

Araştırmacı : Ayşe GÜNEY MANAVOĞLU

İletişim Bilgileri: (505) 394 88 64

ayseguneyy@gmail.com

Yukarıda bilgileri bulunan araştırmaya katılmayı kabul ediyorum.

...../...../.....

İsim-Soyisim İmza:

Katılımcı Adı-Soyadı :

Telefon Numarası :

Evrak Kararı ve Sayısı: 31.01.2022-E.162377

EKLER

Ek 1. Demografik Özellikler

- A) Unvanı: Öğretmen ( ) Müdür yardımcısı ( ) Okul müdürü ( )
 B) Cinsiyetiniz: Kadın ( ) Erkek ( )
 C) Yaş : .....
 D) Kıdem : .....
 E) Eğitim düzeyi : .....
 F) Çalıştığınız Kurum : .....

10.201.1.58

Ek 2. Görüşme Formu Soruları

1. Bilim ve teknoloji alanındaki gelişmeler ve buna bağlı olarak eğitim-öğretim anlayışındaki dönüşüm çerçevesinde öğretmenlerin değişen rolleri hakkında neler söyleyebilirsiniz?

Öğrenme ve Yenilik Becerilerine İlişkin Sorular

2. Eleştirel düşünme ve problem çözme becerilerinin öğrencilere kazandırılmasının önemi nedir?
- a. Eleştirel düşünme becerisinin kazandırılması için yaptığımız çalışmalar nelerdir?
 b. Herhangi bir çalışma yapmıyorsanız nedeni nedir?
 c. Eleştirel düşünme becerisini kazandırmaya yönelik çalışma yapmanızı engelleyen durumları aşabilmek amacıyla yapılabilecekler konusunda çözüm önerileriniz nelerdir?
 d. Problem çözme becerisinin kazandırılması için yaptığımız çalışmalar nelerdir?
 e. Herhangi bir çalışma yapmıyorsanız nedeni nedir?
 f. Problem çözme becerisini kazandırmaya yönelik çalışma yapmanızı engelleyen durumları aşabilmek amacıyla yapılabilecekler konusunda çözüm önerileriniz nelerdir?
3. Öğrencilere iletişim becerilerinin kazandırılmasının önemi nedir? Örnek vererek açıklayabilir misiniz?
- a. Öğrencilere iletişim becerilerinin kazandırılması için yaptığımız çalışmalar nelerdir?
 b. Herhangi bir çalışma yapmıyorsanız nedeni nedir?
 c. İletişim becerisini kazandırmaya yönelik çalışma yapmanızı engelleyen durumları aşabilmek amacıyla yapılabilecekler konusunda çözüm önerileriniz nelerdir?
4. Bir okul öncesi öğrencisi için işbirliği yapabilme becerisinin önemi nedir?

Evrak İsmi ve Sayısı: 31.01.2022-E.162377

- a. Öğrencilerinize işbirliği yapabilme becerilerini kazandırmak için yaptığımız çalışmalar nelerdir?
- b. Herhangi bir çalışma yapmıyorsanız nedeni nedir?
- c. İşbirliği yapabilme becerisini kazandırmaya yönelik çalışma yapmanızı engelleyen durumları aşabilmek amacıyla yapılabilecekler konusunda önerileriniz nelerdir?

Bilgi, Medya ve Teknoloji Becerilerine İlişkin Sorular

5. Bilgi ve iletişim teknolojileri ile özdeşleşen çağımızda, öğrenciler için güncel okuryazarlıkların önemi sizce nedir? ^{10.201.1.58}
  - a. Medya okuryazarlığı bağlamında yaptığımız çalışmalar nelerdir? ³²³⁶
  - b. Herhangi bir çalışma yapmıyorsanız nedeni nedir? ^{31.01.2022}
  - c. Medya okur yazarlığı konusunda çalışma yapmanızı engelleyen durumları aşabilmek amacıyla yapılabilecekler konusunda çözüm önerileriniz nelerdir?
  - d. Bilgi ve iletişim teknolojileri (BİT) okuryazarlığı bağlamında yaptığımız çalışmalar nelerdir?
  - e. Herhangi bir çalışma yapmıyorsanız nedeni nedir?
  - f. Bilgi ve iletişim teknolojileri (BİT) okuryazarlığı konusunda çalışma yapmanızı engelleyen durumları aşabilmek amacıyla yapılabilecekler konusunda çözüm önerileriniz nelerdir?

Yaşam ve Kariyer Becerilerine İlişkin Sorular

6. Öğrencilerin olumlu ve olumsuz olaylar karşısında eleştirileri olumlu karşılayabilesinin fayda ve önemi sizce neler olabilir?
  - a. Bu konuda yaptığımız çalışmalar nelerdir?
  - b. Herhangi bir çalışma yapmıyorsanız nedeni nedir?
  - c. Çalışma yapmanızı engelleyen durumları aşabilmek amacıyla yapılabilecekler konusunda çözüm önerileriniz nelerdir?
7. Öğrencilerin farklı görüş ve düşüncelere yönelik olumlu bir bakış açısı geliştirmesinin fayda ve önemi sizce neler olabilir?
  - a. Bu konuda yaptığımız çalışmalar nelerdir?
  - b. Herhangi bir çalışma yapmıyorsanız nedeni nedir?
  - c. Bu konuda çalışma yapmanızı engelleyen durumları aşabilmek amacıyla yapılabilecekler konusunda çözüm önerileriniz nelerdir?

Evrak Tarih ve Sayısı: 31.01.2022-E.162377

8. Öğrencilerin okul ve sosyal hayatlarında girişken olması ve kendi kendini yönetebilme becerisinin fayda ve önemi sizce ne olabilir?
- Bu konuda yaptığınız çalışmalar nelerdir?
  - Herhangi bir çalışma yapmıyorsanız nedeni nedir?
  - Bu konuda çalışma yapmanızı engelleyen durumları aşabilmek amacıyla yapılabilecekler konusunda çözüm önerileriniz nelerdir?
9. Öğrencilerin liderlik ve sorumluluk becerisinin geliştirilmesinin fayda ve önemi sizce neler olabilir?
- Bu konuda yaptığımız çalışmalar nelerdir?
10.2021.1.58
3236
31.01.2022
  - Herhangi bir çalışma yapmıyorsanız nedeni nedir?
  - Bu konuda çalışma yapmanızı engelleyen durumları aşabilmek amacıyla yapılabilecekler konusunda çözüm önerileriniz nelerdir?
10. Öğrencilerin okul ve zaman yönetimi bağlamında üretken olmaları hangi açıdan önemlidir? Bu becerilerin kazandırılmasının faydaları nelerdir?
- Bu konuda yaptığınız çalışmalar nelerdir?
  - Herhangi bir çalışma yapmıyorsanız nedeni nedir?
  - Bu konuda çalışma yapmanızı engelleyen durumları aşabilmek amacıyla yapılabilecekler konusunda çözüm önerileriniz nelerdir?
11. Öğrencilerin sosyal becerilere sahip olmaları ne açıdan önemlidir ve faydaları nelerdir?
- Bu konuda yaptığınız çalışmalar nelerdir?
  - Herhangi bir çalışma yapmıyorsanız nedeni nedir?
  - Bu konuda çalışma yapmanızı engelleyen durumları aşabilmek amacıyla yapılabilecekler konusunda çözüm önerileriniz nelerdir?

ÖZGEÇMİŞ